

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC SREDA 8. APRIL 1992
Letnik XLVI. Štev. 14 (2649)
Izhaja v Celovcu Erscheinungsort Klagenfurt
Poštni urad 9020 Celovec Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil. 30 tolarjev
P. b. b.

Prvi poraz SAK - 0:1 proti VSV
Mladinci rešili čast SSZ

„Slovenski vestnik čestita!“
Z današnjo izdajo uredništvo Slovenskega vestnika uvaja novo rubriko, v kateri imajo bralci našega lista možnost, da svojim najdražjim, prijateljem in znancem čestitajo ob osebnem prazniku oz. življenjskim jubileju. Več na 9. strani!

Dr. Rudolf Streicher

„Skupaj z manjšino poiskati rešitev odprtih vprašanj!“

Dr. Rudolf Streicher, kandidat socialdemokratske stranke z najboljšimi izglede za izvolitev za novega avstrijskega predsednika, se je v pogovoru za naš list (preberite obširen intervju na 3. strani) izrekel za stalen dialog z narodnostnimi skupnostmi ter poudaril, da je rešitev odprtih vprašanj treba poiskati skupaj s prizadeto

manjšino. Temu je dodal, da spoštovanje manjšinskih pravic s strani večine ni le naročilo demokratičnega prepričanja, marveč tudi spričevalo zrelosti neke družbe. Zaščiti narodnostnih manjšin v Avstriji je predsedniški kandidat pripisal poseben pomen ter poudaril, da je Avstrija to vprašanje vedno

jemala resno ter tudi kaj storila. Opozoril je na ustanovitev narodnostnega sosveta za koroške Slovence. Glede kritike, da še vedno niso uresničene vse določbe 7. člena Avstrijske državne pogodbe (dvojezičnost v uradih, dvojezični topografski napisi, dvojezično šolstvo) pa je dejal, da bo pri vprašanjih, (Dalje na 4. strani)

Prof. Jungk bo tožil Haiderja!

Predsedniški kandidat Zelene alternative prof. Robert Jungk bo na nezaslišan Haiderjev napad na njegovo osebo odgovoril s tožbo. Dejal je, da gre za „laž v panični reakciji“, saj vse prognoze kažejo, da Haiderjeva predsedniška kandidatka dr. Schmidtova nima nobenih možnosti, da bi se uvrstila v drugi krog predsedniških volitev.

Haider je svojo tožljivo izjavo proti prof. Jungku izrekel na avstrijski televiziji, ko je Jungku skušal podtakniti, da je leta v neki brošuri, ki jo je leta 1942 napisal v pregnanstvu v Švici, v zvezi z zdravstvom v tretjem raju pisal o „narodnobiološko zelo napredni“ politiki.

Jungk je poudaril, da se je v brošuri poslužil le izrazov tega časa, to pa za to, da bi bil razumljiv ter hkrati nakazal, kam vodi taka politika – namreč v poraz, kar se je dejansko tudi zgodilo.

V Avstriji je Haiderjev napad izzval val ogorčenja.

Svečanost v znamenju 50. obletnice pregona in odpora

V nedeljo je Zveza koroških partizanov priredila spominsko svečanost v Železni Kapli. Klub slabemu vremenu se je udeležila velika množica, ki jo je pozdravil inž. Peter Kuhar. Ta je v svojem pozdravnem nagovoru opozoril, da koroški Slovenci letos praznujemo 50-letnico nasilnega pregona, na primeru Franca Pasterka-Lenarta pa je ponazoril, kako so se koroški Slovenci tedaj tudi zaradi izseljevanja odločili za antifašistični odpor.

Franco Pasterk je bil nemški vojak. Ko je poleti l. 1942 prišel na dopust, je izvedel za usodo svojih sorodnikov, ki so bili izseljeni. Posvetoval se je z domačim duhovnikom, pokojnim prelatom Zechnerjem, ki mu je po skupni molitvi svetoval odhod v partizane. Predsednik ZSO dr. Marjan Sturm je v svojem govoru poudaril, da je bilo nasilno izseljevanje aprila 1942 zadnji dokaz za to, da so bili koroški Slovenci kot narodna skup-

nost obsojeni na pregon in likvidacijo. Zaradi tega so se številni domačini prav iz okolice Železne Kaple odločili za aktiven odpor. Sturm je poudaril: „Če danes v časovni odmaknjenosti ocenjujemo dogodke izpred 50 let, moramo ugotoviti, da je bil antifašistični odpor koroških Slovencev odgovor na izseljevanje, odgovor na Hitlerjevo povelje: „Machen sie mir dieses Land deutsch“. Ali drugače rečeno, brez nacistične represije, brez izseljevanja

tudi partizanskega odpora ne bi bilo. To moramo poudariti, ker nekateri še vedno postavljajo zgodovinska dejstva na glavo in koroškim partizanom podtikajo, da so se borili za komunizem. Koroški partizani so se borili za svobodo, za preživetje, tako kot tudi številni drugi narodi v Evropi, in vsi skupaj so s svojim odporom prispevali k porazu nacionalizma“. Koroški Slovenci se spominjamo žrtev tudi zato, (Dalje na 2. strani)

V Nemčiji dramatičen premik v desno!

Pri regionalnih volitvah v Baden-Württembergu in v Schleswig-Holsteinu je v nedeljo prišlo do dramatičnega premika v desno. Desnoradikalna Republika stranka je dosegla enajst odstotkov glasov oz. 15 mandatov in postala tretja najmočnejša stranka v deželnem zboru Baden-Württemberga. Tudi v Schleswig-Holsteinu so desnoradikalni preskočili 5-odstotno oviro in imajo sedaj pet sedežev v novoizvoljenem deželnem zboru. Volilna skupnost Dancev (SSW) je dobila 1,9 odstotka glasov in tako uspešno ubranila svoj mandat.

Srečanje vodstev ZSO in DS slovenskih socialdemokratov

Pretekli teden sta se prvič uradno sestali vodstvi Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in Delovne skupnosti „Avstrijske narodnosti v SPÖ“. Razgovor, ki je zajel vsa pomembna narodnopolitična vprašanja, je potekal v konstruktivnem vzdušju, za obe strani pa bo tudi v bodoče koristna izmenjava mnenj in stališč. Na sliki: vodstvo DS na čelu s predsednikom Tomažem Ogrisom. Slika: W. Fritz

ZVEZA SLOVENSKIH IZSELJENCEV vabi na

1942 SPOMINSKO SVEČANOST 1992
ob 50-letnici pregnanstva koroških Slovencev

v nedeljo, 12. aprila 1992, s pričetkom ob 14.30 uri v Domu glasbe v Celovcu
V besedi in pesmi se bomo spomnili najbolj tragičnega obdobja v zgodovini našega naroda.
V torek, 14. aprila 1992, ob 19. uri bo v farni cerkvi v Podgorjah (Maria Elend) maša za umrle izseljence
Mašne obrede bo opravil celovški škof dr. Egon Kapelari ob somaševanju duhovnikov-članov izseljenjskih družin.

PRISRČNO VABLJENI!

V znamenju obletnice pregona in odpora

(Nadaljevanje s 1. strani)

ker so opomin današnjim in bodočim rodovom, da storijo vse, da se taka morilska vojna ne ponovi več.“

Sturm je poudaril, da je do zgodovine treba imeti osveščen odnos. Pojavi nacionalizmov v današnji Evropi in še posebej v bivši Jugoslaviji in Sovjetski zvezi kažejo, da spet poteka sčuvanje v imenu naroda proti drugemu narodu.

Tudi na Koroškem nekateri zahtevajo, naj bi izginili partizanski spomeniki in grobišča. „Za nas, dragi prijatelji, so to spomeniki spomina in opomina, za nas so ti spomeniki opozorila, da smo vsi skupaj odgovorni za sožitje v deželi, so svarilo, da moramo vsi skupaj delovati v smislu tvornega sožitja v deželi. Zato so zahteve, da naj bi te spomenike, ta grobišča opustili, popolnoma zgrešene in kažejo na to, da tisti, ki take zahteve postavljajo, nimajo osveščenega odnosa do zgodovine.“

Nato je predsednik ZSO poudaril, da je v časovni odmanjenosti potrebno tudi dopolniti in izpopolniti naše gledanje na antifašistični odpor. „Ne da bi od česa odstopali, le da bomo mi in tudi večinski narod v deželi vedeli, kaj vse se je dogajalo med leti 1938 in 1945.“

Na Koroškem je takšno vprašanje npr. vprašanje jugoslovanskih ozemeljskih zahtev leta 1945. Danes vemo, da so te zahteve bivšim nacistom omogočile, da so se čez noč prelevili v avstrijske

EL odklanja integracijski model

„Zastopnikom strank, ki zagovarjajo tako imenovani integracijski model, gre najprej za lastni strankarski interes, za interes narodnih manjšin pa le v toliko, v kolikor koristi lastnim strankarskim interesom,“ meni v tiskovni izjavi predstavnik EL Jože Wakounig k stališčem predstavnikov ÖVP, SPÖ, FPÖ in GAL, podanim v oddaji „Dober dan, Koroška“, v nedeljo, 29. marca 1992, o zastopstvu koroških Slovencev v zakonodajnih telesih.

„Znova se je izkazalo, da se morajo Slovenci, integrirani v večinske stranke, podrediti liniji in smeri, ki ju določa stranka. Praksa kaže, da strankina linija pogostokrat nasprotuje življenjskim interesom slovenske narodne skupnosti. Samo s samostojnim zastopstvom v zakonodajnih in drugih javnih telesih lahko koroški Slovenci svobodno izražamo in uresničujemo svojo politično vojo: sami namreč najbolje vemo, kaj potrebujemo in kaj želimo.“

patriote, samo zaradi tega, ker so se postavili proti ozemljskim zahtevam, in jih je oblast brezpogojno sprejela v svoje vrste. Brez denacificacije, ne da bi kdo preverjal njihovo vlogo v času nacizma. Danes vemo, da je prav to nekaterim političnim faktorjem omogočilo, da so vsa leta po vojni blatili ves antifašistični odpor na Koroškem. Skratka, to je vprašanje, ki ga bomo morali na osnovi zgodovinskih izkušenj na novo prediskutirati.

Do ozemeljskih zahtev je prišlo tudi zaradi tega, ker avstrijske oblasti tedaj niso ponudile verodostojnih znakov, ki bi koroškim Slovencec dajali upanje za nov začetek v deželi. Tako se je polarizacija nadaljevala; sicer v novih političnih okoliščinah, a s starimi predsodki. Če bi avstrijske oblasti leta 1945 ponudile verodostojne modele sožitja, tudi jugoslovanske ozemeljske zahteve ne bi imele opore na Koroškem, je dejal predsednik ZSO.

Dr. Sturm je ob koncu svojega govora pozval večinski narod k tvornemu sodelovanju. Predvsem večinski narod v deželi bo moral realno spoznati to obdobje, brez ovinkarjenja in potvarjanja. „Prepričani smo, da si bo velika večina naših sodelželanov skupaj z nami ustvarila osveščen odnos do te zgodovine. V ta namen ZSO vodi razpravo o novem sožitju v deželi, kajti Evropa se spreminja. Kot bomo morali vsi spoznati, da se v Evropo lahko vključujemo le, če znamo več jezikov, še posebej jezik sosedu, tako bodo morali nekateri tudi spoznati, da ta Evropa ne prenese reminiscence na nacionalsocializem. Osveščen odnos do zgodovine bo jutrišnji Evropi še kako potreben“, je poudaril dr. Sturm.

Spominsko svečanost je olepšal kapelski Lovski pevski zbor, recitacijo pa je pripravil župnik Poldej Cunder.

Bo danes padla Peterletova vlada?

Živahno zasedanje se za danes obeta v slovenski skupščini, ko bodo poslanci glasovali o dveh predlogih za konstruktivno nazaupnico sedanjemu premieru Lojzetu Peterletu, če ne bo v zadnjem trenutku prišlo do umika ene od kandidatur. Minuli teden so tekla političnih dogovarjanja, na katerih sta si oba kandidata, Igor Bavčar in Janez Drnovšek, poskušala povečati svoje možnosti. Pri tem je v javnosti močno odmeval sestanek Janeza Drnovška s krščanskimi demokrati in Stranko socialdemokratske prenovne, kar naj bi omogo-

Vodstvu ZSO in DS „Avstrijske narodnosti v SPÖ“ (levo) sta se pretekli teden sestali v Celovcu. Slika: W. Fritz

Razgovor ZSO s skupnostjo „Avstrijske narodnosti v SPÖ“

Pretekli teden sta se sestali vodstvu ZSO in Delovne skupnosti „Avstrijske narodnosti v SPÖ“. To je bilo prvo uradno srečanje, namenjeno pa je bilo izmenjavi mnenj in stališč do najpomembnejših vprašanj manjšinske politike.

Predsednik ZSO dr. Marjan Sturm je poudaril, da se ZSO kot nadstrankarska narodnopolitična organizacija prizadeva za sodelovanje ne glede na idejnopolitično in strankarskopolično opredelitev posameznikov. Izhodišče za njeno delo je 7. člen ADP in Charta avstrijskih narodnosti. Na osnovi te se

zavzema za integracijske modele v manjšinski politiki. ZSO bo v bodoče dosledno uveljavljala nadstrankarstvo, narodnostne pravice pa bo skušala uveljaviti s pritožbami na ustavno sodišče. S programsko diskusijo ZSO skuša vplivati na javno mnenje v deželi v smislu nove kulture sožitja. ZSO pozdravlja, da so se slovenski socialdemokrati organizirali tudi v svoji stranki, kot doslej pa jih bo upoštevala tudi v svojih vrstah.

Predsednik DS „Avstrijske narodnosti v SPÖ“ Tomaž Ogris je dejal, da se je vod-

stvo DS na željo Narodnega sveta koroških Slovencev že sestalo z njim. Razgovor je potekal na sedežu SPÖ.

Ogris je poudaril, da ZSO in NSKS nista več edina zastopnika koroških Slovencev. Izhodišče za delovanje DS je Charta avstrijskih narodnih skupnosti, ki naj bi bila skupni imenovalc za vse koroške Slovence.

Delovna skupnost se zavzema za stvarno koordinacijo med vsemi političnimi strukturami koroških Slovencev. Zdajšnji KOKS to ni. DS se ne bo prizadevala za spremembo volilnega reda, kar pa se tiče zastopstva, je Ogris menil, da je problem v tem, da se nekateri smatrajo „za elito koroških Slovencev“.

Razgovor med ZSO in DS „Avstrijske narodnosti v SPÖ“ je potekal v konstruktivnem vzdušju. Poudarjeno je bilo, da so si stališča zelo podobna, tako da bo sodelovanje med obema organizacijama v bodoče potekalo na dveh ravneh: na nivoju vodstev in preko tistih članov in odbornikov, ki so včlanjeni tako v ZSO kot tudi v DS „Avstrijske narodnosti v SPÖ.“

KOALICIJSKE FORMULE

Ex-YU-Tribunal

Mednarodni tribunal (nekako v tradiciji že iz časa vietnamske vojne znanega Ruselovega tribunala) naj bi se ukvarjal z dogodki in kriznih in vojnih področjih bivše Jugoslavije. Potrebno je raziskati vojne zločine in prestopke proti človeškim pravicam, odgovorne in storilce pa kaznovati.

To so med drugim rekli nemška publicistika Monika von Kohl, pisatelj Milo Dor in dunajska novinarka hrvaškega porekla Melita Šunjič ter predstavnik Republikskega kluba Nova Avstrija Silvijo Lehmann, ko je bila dunajski javnosti v klubu predstavljena nova knjiga Melite Šunjič „Woher der Haß?“ (Od kod sovraštvo?).

čilo sodelovanje največjih treh strank, ne glede na precejšnje ideološke razlike.

Reakcije so bile precej različne. Slovenska ljudska stranka je dogovarjanja ocenila za politično napako Slovenskih krščanskih demokratov. Njen podpredsednik Marjan Podobnik je ob tem dejal, da SLS ne podpira nobenega od obeh kandidatur in da bo sama v kratkem predlagala tretjega kandidata.

Tudi Pirnatova Narodnodemokratska stranka je zavrnila sedanja politična dogo-

varjanja, njen predsednik pa jih je označil za politično prostytucijo in se pri tem zavzel za ponovno obuditev Demosa.

Tudi javnomnenjske raziskave kažejo na veliko nepopularnost sedanjega vlade, ki naj bi bila glavni krivec za slabe gospodarske in socialne razmere. V raziskavi agencije Stik skoraj 70 odstotkov vprašanih ocenjuje, da so razmere slabše kot so pričakovali. Med možnimi kandidati za predsednika vlade ima po raziskavi omenjene agencije največ podpore v javnosti Janez Drnovšek.

DAS AKTUELLE INTERVIEW

mit Dr. Rudolf Streicher

„Über den Dialog die Lösung der noch offenen Probleme finden!“

Der Slovenski vestnik richtet aus Anlaß der Bundespräsidentenwahl am 26. April 1992 an die Präsidentschaftskandidaten der im österreichischen Parlament vertretenen Parteien Fragen zu ihrem Verständnis der Minderheitenpolitik in Österreich. Ausgangspunkt dafür ist die grundsätzliche Verantwortung der Republik Österreich für die Wahrung der Rechte und die Sicherung und Entfaltung der Existenz der Kärntner Slowenen. Die moralische und politische Autorität erlaubt es dem österreichischen Bundespräsidenten, auf vielfältige Weise zu Fragen der Minderheitenpolitik Stellung zu nehmen und in konkrete Auseinandersetzung – ein Beispiel dafür war Alt-Bundespräsident Dr. Rudolf Kirchschläger – gestaltend und korrigierend einzutreten. Nach den bereits veröffentlichten Interviews mit den Kandidaten Prof. Robert Jungk und Dr. Thomas Klestil folgt heute das Gespräch mit dem wohl aussichtsreichsten Bewerber um das höchste Amt im Staate, Dr. Rudolf Streicher.

Mit Dr. Rudolf Streicher sprach Iwan P. Lukan

Die österreichischen Volksgruppen bzw. Minderheiten beurteilen die offizielle österreichische Minderheitenpolitik überwiegend kritisch. In vielen Bereichen des öffentlichen Lebens stehen wesentliche Realisierungen der Bestimmungen des Österreichischen Staatsvertrages, Art. 7, noch aus (Zweisprachigkeit vor Ämtern, zweisprachige topographische Aufschriften, zweisprachiges Schulwesen). Halten Sie persönlich den gegenwärtigen Standard der faktischen Minderheitenrechte in Österreich für ausreichend oder sehen Sie Mängel und Defizite, zu deren Behebung Sie als Bundespräsident auffordern würden?

Ich halte den Schutz der in Österreich lebenden Volksgruppen und Minderheiten für besonders wichtig. Österreich hat die Frage der Minderheiten und Volksgruppenrechte sehr ernst genommen und in diesem Bereich Herzogbares geleistet. Ich denke in diesem Zusammenhang beispielsweise an die Errichtung von Volksgruppenbeiräten im Rahmen des Volksgruppengesetzes in der Ära Kreisky. Tatsache ist aber auch, daß es in dieser Frage, die ja den lebendigen Bereich des Zusammenlebens betrifft, immer wieder berechtigte Kritik, aber auch Verbesserungen geben wird. Hier muß der Dialog mit den betroffenen Volksgruppen geführt und gemeinsam eine Lösung für aufgezeigte Probleme gefunden werden. Denn die Achtung der Rechte der Minderheiten durch

die Mehrheit ist nicht nur ein Gebot der demokratischen Gesinnung sondern auch Ausdruck der Reife einer Gesellschaft. Deshalb können wir das Erreichte – auf diesem, aber natürlich auch auf vielen anderen Gebieten – nicht als Endpunkt einer Entwicklung ansehen, sondern als eine Zwischenstufe in einem Prozeß, der selbstverständlich weitergehen muß.

Im öffentlichen Denken werden Minderheiten häufig als Belastung für die gesellschaftliche Stabilität bzw. das politische und soziale Gleichgewicht angesehen. Minderheitenfeindliche, rassistische und nationalistische Vorurteile und Feindbilder spielen auch im österreichischen öffentlichen Leben eine ernstzunehmende Rolle. Was werden Sie als Bundespräsident konkret zur Überwindung dieser Feindbilder unternehmen?

Jeder ist dazu aufgerufen, entschieden und mit Konsequenzen dem Schüren von Feindbildern entgegenzutreten. Gerade aber der Bundespräsident hat hier mit allen ihm zu Gebote stehenden Mitteln in vorderster Linie gegen etwaige aufkeimende rechtsextreme Tendenzen aufzutreten. Es ist Aufgabe der Politik, bestehende Ängste und Vorurteile abzubauen um jene Rahmenbedingungen zu schaffen, die ein konstruktives Miteinander ermöglichen. Dabei hat der Bundespräsident als ruhige, ausgleichende politische Kraft des Landes eine wichtige Rolle zu spielen.

In unserer durch und durch medialen Gesellschaft werden die Minderheiten – aufgrund ihrer relativen zahlen-

Dr. Rudolf Streicher

Kandidat der SPÖ für die Bundespräsidentenwahl 1992, zuletzt Verstaatlichten- und Verkehrsminister in der Regierung Vranitzky, wurde am 19. Jänner 1939 in Wallsee (Niederösterreich) geboren. Er war von 1953 bis 1961 Werkzeugmacher bzw. später technischer Zeichner. Im zweiten Bildungsweg studierte Streicher an der Montanuniversität Leoben die Fachrichtung Hüttenwesen und promovierte 1979 zum Doktor der Montanistischen Wissenschaften. 1981 wurde Streicher Generaldirektor der Austria Metall AG, 1986 wechselte er als Generaldirektor und Vorstandsvorsitzender zur Steyr-Daimler Puch AG. Im gleichen Jahr wurde Dr. Streicher in die österreichische Bundesregierung berufen. Streicher ist seit 1966 verheiratet und Vater einer Tochter.

mäßigen oder wirtschaftlichen Schwäche – mit ihren sozialen politischen und kulturellen Anliegen und Problemen an den Rand des öffentlichen bzw. medialen Geschehens gedrängt. Im staatlichen ORF stehen nur kurze Sendezeiten für Minderheitenprogramme zur Verfügung. Die Minderheitenorganisationen fordern schon lange eine Ausdehnung dieser Programme. Können sie auf Ihre Unterstützung als Bundespräsident rechnen?

Minderheiten dürfen ganz bestimmt nicht an den Rand des medialen Geschehens gedrängt werden. Das, glaube ich, ist aber in Österreich auch nicht der Fall. Die in ganz Europa beobachtbare zunehmende Regionalisierung im Bereich der Funkmedien wird hier den Interessen, insbesondere zahlenmäßig kleinerer Minderheiten, entgegenkommen. Entscheidend ist aber, daß den Minderheiten – wie allen Österreichern – der Zugang zu den Medien offen steht und sie dadurch die Möglichkeit haben, mit ihren Vorstellungen und Anliegen auch öffentlich gehört zu werden.

Von Minderheitenorganisationen und von Minderheitensprechern in einigen Parteien wird das Ausmaß der österreichischen finanziellen Volksgruppenförderung als unzureichend beurteilt. Zahlreiche Projekte und Einrichtungen sind dadurch in Frage gestellt oder bereits eingestellt. Werden Sie sich als Bundespräsident für eine Erhöhung der Volksgruppenförderungsmittel einsetzen?

Der Bundespräsident hat kaum Einfluß auf einzelne Budgetpositionen. Grund-

sätzlich bin ich der Meinung, daß die Förderung von Volksgruppen auch in finanzieller Hinsicht wichtig ist. So wie bisher sollte die finanzielle Förderung der Volksgruppen immer wieder den jeweiligen Bedürfnissen und den wirtschaftlichen Möglichkeiten unseres Landes angepaßt werden.

Österreich ist als „Land der Mitte“ in Europa historisch und aktuell ein typisches Beispiel für die multikulturelle Gesellschaft. Trotzdem wird diese Tatsache im öffentlichen Denken, vor allem in der Politik und in den Medien zumeist verdrängt. Relevante politische Kräfte setzen gerade in letzter Zeit wieder verstärkt auf nationale Emotionen und Polarisierung, mit dem Ziel der gesellschaftlichen Aussonderung von Minderheiten. In Kärnten haben die Befürworter einer sprachlichen Trennung von Kindern in den Schulen – entgegen den Empfehlungen zahlreicher Bildungswissenschaftler und Pädagogen sowie gegen den Willen der Minderheit – ein segregatives Schulgesetz durchgesetzt. Halten Sie eine sprachlich getrennte Erziehung von Kindern in zweisprachigen Regionen als zielführend für das Zusammenleben künftiger Generationen? Sollte Ihrer Meinung nach die Erlernung der slowenischen Sprache als Unterrichtssprache in Kärntens zweisprachigen Schulen auf die Angehörigen der Minderheit eingeschränkt werden?

Schon von unserem Geschichtsverständnis her gibt es in Österreich eine Tradition der Toleranz und des Zusammenlebens verschiedener gesellschaftlicher

Gruppen mit unterschiedlichen kulturellen Wurzeln. Die in Österreich lebenden Volksgruppen sehe ich daher als einen wertvollen Bestandteil der kulturellen Vielfalt unseres Landes.

Hinsichtlicher der Sprach-erziehung bin ich der Auffassung, daß es die Entscheidung der Eltern bzw. des Betroffenen sein muß, ob das Angebot zur Erlernung beider Sprachen angenommen wird oder nicht.

Von einigen Politikern, Parteien und Organisationen wird mit einer bestimmten Regelmäßigkeit immer wieder die Forderung nach einer Minderheitenfeststellung erhoben, vor allem dann, wenn Minderheiten ihre verfassungsmäßigen Rechte einklagen. Was ist ihre Meinung dazu?

Der Forderung nach einer Minderheitenfeststellung wurde bereits 1976 bei der Verabschiedung des Volksgruppengesetzes und der parallel beschlossenen Novellierung des Volkszählungsgesetzes eine klare Absage erteilt. Die Einräumung grundlegender Minderheitenrechte sollte nicht von statistischen Zählkriterien abhängig gemacht werden.

Minderheiten werden im Europa der Zukunft eine wichtige Rolle bei der Entwicklung der nachbarschaftlichen Zusammenarbeit und bei der Erhaltung des Friedens spielen. Damit im Zusammenhang wird auch die Frage der „Schutzmacht“ neu diskutiert. Ist ihrer Meinung nach die Republik Slowenien im Zusammenhang mit dem Staatsvertrag,

(Fortsetzung auf Seite 4)

„Über den Dialog die Lösung der Probleme finden!“

(Fortsetzung von Seite 3)

Artikel 7 als Nachfolgestaat Jugoslawiens und somit als Vertragspartner der österreichischen Regierung anzusehen?

Dies ist aus völkerrechtlichen Gründen nicht möglich. Artikel 37 des Staatsvertrages sieht vor, daß dem Staatsvertrag nur ein Mitglied der Vereinten Nationen beitreten kann, das sich „am 8. Mai 1945 mit Deutschland im Kriegszustand befunden und den Status einer Vereinten Nation besessen hat“. Von diesem rechtlichen Aspekt abgesehen, ist aber wesentlich, daß die Qualität der Stellung der slowenischen Volksgruppe in Österreich in vollem Umfang aufrecht bleibt.

Haben Sie sich persönlich oder im Rahmen ihres öffentlichen Wirkens bereits mit der Frage der österreichischen Volksgruppen und Minderheiten auseinandergesetzt? Wie wollen Sie als Bundespräsident ihre Beziehung zu den Minderheiten organisieren? Was bedeutet Ihnen persönlich die Beziehung zu den Volksgruppen bzw. Minderheiten?

Im Falle meiner Wahl wäre ich selbstverständlich ein Bundespräsident für alle Österreicher. Ein Bundespräsident, der über den Parteien steht, und der den Kontakt mit Bevölkerung und allen relevanten Kräften in unserem Land sucht. In diesem Sinne würde ich mich selbstverständlich auch um einen kontinuierlichen Kontakt und eine gute Gesprächsbasis zu den in Österreich lebenden Minderheiten und Volksgruppen bemühen. Es zeigt sich immer wieder, daß viele österreichische Mitbürgerinnen und Mitbürger, die sich sehr bewußt zu einer der Minderheiten rechnen, zu den überzeugtesten österreichischen Patrioten gehören. Unser Österreichertum erwächst aus vielen Wurzeln – daran muß immer erinnert werden. Das Gefühl der gemeinsamen Heimat ist etwas, was uns nie verloren gehen darf. Und die Förderung dieses Bewußtseins der Gemeinsamkeit aller Österreicherinnen und Österreicher wäre eines meiner vordringlichsten Anliegen als Bundespräsident.

Im Rahmen seiner Wahlwerbung in Kärnten/Koroška traf Bundespräsidentkandidat Dr. Rudolf Streicher auch mit Vertretern der Kärntner Slowenen zusammen. Zum Rendezvous mit Streicher hatte die ARGE „Volksgruppen in der SPÖ“ unter ihrem Vorsitzenden Prof. Tomaž Ogris gemeinsam mit den SPÖ-Frauen und den Naturfreunden eingeladen.

Foto: Walter Fritz

Zum Fragekomplex Österreich – EG: Ein großer Prozentsatz der Österreicher ist hinsichtlich eines Beitrittes unentschlossen, ein Viertel lehnt diesen Schritt ab. Welche Argumente sprechen für einen Beitritt Österreichs in die Gemeinschaft?

De facto ist Österreich schon heute mit der Europäischen Gemeinschaft eng verflochten; 70 Prozent unserer Exporte gehen in EGM-Länder, etwa gleich viel kommen aus diesen. Es gibt also gegenseitige wirtschaftliche Abhängigkeiten, die doch schon beträchtlich sind. Ich würde sogar meinen, wir sind de facto schon ein EGM-Land.

Wir wissen aber auch, daß mit der von uns nunmehr angestrebten Mitgliedschaft viele Fragen verknüpft sind, die sich auch die österreichische Bevölkerung stellt. Es gibt zweifellos auch Ängste und Befürchtungen. Die Bundesregierung ist dabei, in einer sauberen und ehrlichen Informationskampagne ganz konkret Vor- und Nachteile eines Beitrittes aufzulisten und der Bevölkerung vorzulegen.

Wir sind ein starkes Land und wir wollen ein starkes Österreich in einem starken Europa werden. Dafür werden wir jedoch nirgendwohin auf den Knien rutschen, auch nicht nach Brüssel! Das heißt aber auch, daß Österreich bei den Beitrittsverhandlungen seine Interessen selbstbewußt vertreten kann und auch wird. Ich denke hier an die Bereiche Neutralität, Verkehr, Landwirtschaft usw. und habe überhaupt keine Sorge, daß für die österreichische Bevölkerung ein Nachteil entstehen könnte.

Apropos Neutralität. Könnte diese zum „Eintrittsgeld“ für eine EGM-Mitgliedschaft werden?

Die Aufgabe von fundamentalen österreichischen Interessen eignet sich in keiner Weise als Eintrittsgeld oder als Tauschobjekt. Dies

gilt sowohl für die Neutralität, für den erreichten Transitvertrag oder andere, die österreichische Bevölkerung berührende Fragen.

Ich habe meinen diesbezüglichen Standpunkt bei der Grundsatzrede aus Anlaß der Bekanntgabe meiner Präsidentschaftskandidatur den Österreichern mitgeteilt und brauche nichts zu relativieren, nichts zurückzunehmen und nichts hinzuzufügen.

Die Neutralität ist ein wesentliches Element des österreichischen Selbstverständnisses und das neutrale Österreich war auch die Voraussetzung, daß sich Österreich wirtschaftlich so entwickeln konnte, und wir heute zu den stärksten Industrienationen der Welt zählen.

Die Neutralität ist aber auch ein Instrument zur Friedenssicherung. Wenn einige meinen, ein kollektives Sicherheitssystem in Europa könnte die Neutralität ersetzen, dann sage ich dazu, daß auch die Neutralität ein derartiges Instrument darstellt. Und zwei Instrumente der Friedenssicherung können doch einander nicht im Wege stehen.

Dem möchte ich noch hinzufügen, daß sich die Neutrale im politisch veränderten Europa sicherlich werden neu orientieren müssen, dies jedoch nicht unter Aufgabe ihrer Neutralität!

Und der Staatsvertrag?

Auch an diesem darf nicht gerüttelt werden. Nur weil eine Signatarmacht verlorengegangen ist bzw. sich anders strukturiert, ist kein Grund, diesen in Frage zu stellen. Wie gesagt: Neutralität und Staatsvertrag haben uns den ökonomischen Wohlstand gebracht, der es darüberhinaus auch erlaubt hat, daß wir diesem auch einen ökologischen hinzufügen bzw. weiter aufbauen.

Danke für das Gespräch!

Streicher: „Skupaj z manjšino rešiti odprta vprašanja“

(Nadaljevanje s 1. strani)

ki so povezana z živim področjem sožitja, vedno kaj kritizirati, da pa bo tudi vedno prihajalo do izboljšav. „Zato doseženega nikoli ne moremo smatrati za zaključek nekega razvoja, marveč le kot vmesno stopnjo v procesu, ki se vedno nadaljuje,“ je poudaril dr. Streicher.

O dvojezičnem pouku oz. jezikovni vzgoji je kandidat socialdemokratske stranke menil, naj o tem, ali se poslužijo možnosti učenja obeh jezikov ali ne, odločajo starši oz. prizadeti. Dr. Streicher pa je odločno zavrnil zahtevo po preštevanju manjšine: „Priznanje osnovnih manjšinskih pravic naj ne bi bilo odvisno od statističnih kriterijev“, je menil kandidat in dodal, da je bila taka zahteva jasno odklonjena že leta 1979.

Odgovoril je tudi na vprašanje avstrijske finančne pomoči narodnostnim skupnostim in načelno menil, naj se pomoč „prilagodi potrebam manjšin ter tudi gospodarskim možnostim naše države“. Zavzel pa se je tudi za boljše možnosti na medijskem področju. Le-te naj bi narodnostnim skupnostim v Avstriji omogočale neoviran dostop do medijev ter možnost, da s svojimi predstavami in željami seznanjajo javnost.

Na vprašanje, ali Republika Slovenija v zvezi s 7. členom Avstrijske državne pogodbe kot naslednica države Jugoslavije lahko postane pogodbeni partner za avstrijsko vladu, pa je dr. Streicher ponovil znano avstrijsko stališče, da to iz

mednarodnopravnih vzrokov (člen 37 ADP) ni mogoče, pri tem pa dejal: „Ne glede na pravni aspekt tega vprašanja pa je bistveno, da mora kvaliteta položaja slovenske narodnostne skupnosti v Avstriji ostati ohranjena v polnem obsegu“.

V razgovoru je dr. Rudolf Streicher zavzel tudi stališče do neonacističnih oz. desničarskih pojavov v Avstriji: „Vsakdo je dolžan, da se odločno in konsekvntno upre takim pojavom.“ Dejaj je, da je prav naloga zveznega predsednika, da z vsemi sredstvi in kot prvi nastopi proti takim desnoekstremističnim pojavom.

Dr. Streicher se je v razgovoru za naš list predstavil kot zagovornik vstopa Avstrije v Evropsko skupnost, pri tem pa poudaril, da se to nikakor ne sme zgoditi na račun nevtralnosti Avstrije. „Avstrijska nevtralnost je bistven element avstrijskega samorazumevanja, bila je tudi osnova za pozitiven gospodarski razvoj, ki nas je pripeljal prav v vrh najmočnejših industrijskih nacij v svetu.“ Nevtralni status Avstrije pa je nadalje instrument za ohranitev miru v Evropi, ki ga nikakor ne more nadomestiti nek kolektivni varnostni sistem v Evropi.“

Na osebno vprašanje, zakaj naj bi koroški Slovenec pri predsedniških volitvah 26. aprila oz. v drugem krogu volil prav njega, je kandidat avstrijskih socialdemokratov odgovoril, da je kot „toleranten in odprt človek, ki želi biti tudi pravičen“, vreden tudi glasov pripadnikov narodnostnih skupnosti.

Avstrijsko-slovenska kulturna izmenjava

Na tiskovni konferenci v Ljubljani so avstrijski in slovenski minister za kulturo, dr. Rudolf Scholten in dr. Andrej Capuder, ter slovenski minister za šolstvo dr. Peter Vencelj sporočili rezultate pogovorov o kulturni izmenjavi med Avstrijo in Slovenijo.

Razpravljali so o možnostih skupnega financiranja različnih projektov, saj po besedah avstrijskega ministra Scholtna ekonomske možnosti v nobeni izmed držav niso na zavirljivi ravni.

Dr. Andrej Capuder je dejal, da Slovenija želi pomoč pri založniški dejavnosti na Koroškem, s čimer bi pridobila predvsem slovenska manjšina. Dogovarjali so se še o avstrijskem sofinanciranju kulturnih programov in o oblikovanju skupnega sklada, ki bi preko nagrad podpiral dosežke v umetnosti.

Rudolf Scholten je ob tem poudaril pomen kvalitativnih meril, povedal pa je tudi, da bo Slovenija sredstva lahko črpala iz posebnega sklada, ki ga bo ustanovila avstrijska vlada in bo namenjen vsem državam, ki si želijo kulturno izmenjavo z Avstrijo.

Posebna tema je bilo šolstvo. Ob tem so si ministri izmenjali doseganje izkušnje in primerjali šolske sisteme. Zavzeli so se za združljivost programov za poklicno in univerzitetno izobraževanje.

Avstrijski minister za kulturo je menil, da pretok delovne sile zahteva združljivost učnih programov, medsebojno priznavanje diplom pa po njegovem mnenju ni problematično.

OBZORNIK

Skrajno pregret bosanski lonec

Ko sem pred leti v Sarajevu naročil to čudovito jed, bosanski lonac, si nisem mogel predstavljati, da jo bodo novinarji, opazovalci in celo odločujoči politiki uporabljali kot žalostno pripodobo za sedanje stanje v Bosni in Hercegovini. Resda je to zmes več hranil in dodobra začinjena z za nas nenavadno pekočimi začimbami. Vendar okusna in izredno dobra.

Prav enak vtis mi dajejo številni Bosanci, s katerimi se srečujem. To so ljudje odprtega duha in zle sreče. Nikoli se niso izražali nacionalno. Vedelo se je le to, da so eni muslimani, drugi pravoslavci in tretji katoliki. Naenkrat pa so ti Bosanci postali Srbi, Muslimani in Hrvati. Deželo, ki jim je stoletja dejala skupen, resda boren kruh, je treba raztrgati, jo razdeliti v tri nacionalne in upravne enote, se prešteti, se meriti preko puškinih cevi.

Birokrati v Bruslju so sklicali konferenco o BiH. Tam daleč so našli formulo, kako rešiti sožitje, ki ga desetletja, kakršno je bilo, ne bo več. Sklicali so vodje treh narodov, ki pa so v Bruselj prišli s figo v žepu, kajti sedanji scenarij so že prej pripravili v Beogradu, Zagrebu in tudi v Sarajevu. Seveda ne srbski, hrvaški in muslimanski narod, ampak njihovi voditelji, nekateri tudi samozvani.

Kako si razdeliti Bosno in Hercegovino? Pri tem ne veljajo nikakršna etnična, jezikovna, kulturnozgodovinska pravila. Čigavo je mesto, v katerem npr. živijo vsi trije narodi, Muslimani, Hrvati in Srbi? Ta čas od tistega, ki ima pod orožjem več svojih vojakov in prostovoljcev. Edini kriterij razdeljevanja je puška, mina, bomba, nož. Ker pa je znano, kdo ima največ orožja in iz katerih skladišč v imenu ohranjanja Jugoslavije prihaja, je razumljivo, da se srbski del BiH stalno povečuje.

Ljudje bežijo, Hrvati k

Hrvatom, Muslimani k svojim, prav tako Srbi. Če Srbi ujamejo Muslimana, ga z mineralno vodo prekrstijo v pravoslavca, gorje Hrvat ali Srbu, če ga zajamejo nasprotniki.

Evropska skupnost v tem trenutku priznava neodvisnost in suverenost BiH. S tem pomaga ZDA, da bodo v eni potezi lahko priznale poleg BiH tudi Slovenijo in Hrvaško. Kakšno licemerstvo! Zanje je vse to ne samo bosanski, ampak balkanski lonec, feferonov in pekoče paprike v njem še niso začutili.

Zgodovinsko gledano je za krvavi debakel v BiH kriva Evropa. Do nje se je vedno obnašala ošabno, s svojo računico. Da ob tem krvavi ljudstvo, ji nikoli ni bilo mar. Avstro-Ogrska je imela Bosno za rezervoar najboljših vojakov, ki so s krvjo branili dunajske interese, Hitler je iz Bosne odvažal rudo in les in uprizoril krvavo Kozaro, Sutjesko in Neretvo, sedanji evropski oblastniki pa na primeru BiH na prefinjen način rešujejo narodnostne napetosti doma, za vsem tem pa se še dodatno skrivajo globalni strateški in ekonomski interesi.

Bosna in Hercegovina bo kljub velikim žrtvam preživela. Mitingi za skupno življenje vseh narodov na sarajevskih ulicah budijo upe, da bomo na Baščaršiji še lahko naročali vsebinsko bogat in za nekatere kar preveč pekoč bosanski lonac.

Jože Rovšek

Lord Carrington o razpadli Jugoslaviji:

„Pravne naslednice bodo vse republike!“

LJUBLJANA, (STA). – Pravne naslednice Jugoslavije bodo vse nekdanje republike, ne le država, ki bo morebiti zadržala ime Jugoslavija, je na pogovoru z novinarji povedal predsednik mirovne konference lord Peter Carrington. Dodal je, da bo mirovna konferenca nedvomno sledila poročilu Badinterjeve arbitražne komisije, ki je za vzrok jugoslovanske krize določilo raz-

padanje države in ne odcepitve posameznih republik.

Postopek pravnega nasledstva bo potekal znotraj treh delovnih skupin mirovne konference, usklajeval pa ga bo portugalski veleposestnik v Kairu Francisco Dovalle. Portugalskega diplomata, ki je bil leta 1988 velposlanik v Beogradu, bodo prav zaradi nalog v zvezi s sukcesijo Jugoslavije odpoklicali iz Egipta.

Zum 50. Jahrestag der Aussiedlung:

Hitler wollte die Vernichtung der Slowenen!

Die Verbrechen der nazistischen Gewaltherrschaft gehören zu den größten Greuelthaten, die der deutsche Faschismus der slowenischen Volksgruppe in Kärnten zugefügt hat. Mit einer Massenvertreibung der slowenischen Bevölkerung sollte die „Kärntner Frage“ ein für allemal gelöst werden. Der Planung, der Ausführung und dem Ziel nach ähnelt die Vertreibung und die physische Ausrottung der Kärntner Slowenen während des zweiten Weltkrieges der Vernichtung der Juden und den nazistischen Methoden bei der Vefolgung der Polen in Poznan und in Schlesien.

Am 14. April 1942 verschleppten motorisierte Abteilungen des Reservepolizeibataillons 171 und bis an die Zähne bewaffnete SS-Truppen auf Viehlastern 186 slowenische Familien in das Sammellager in Ebental. Acht wurden bald freigelassen, sodas am 14./15. April 178 slowenische Familien vertrieben wurden. Mit der umfassenden Aussiedlungsaktion aus dem gesamten zweisprachigen Gebiet wurde die sprachliche und nationale Grenze der Kärntner Slowenen weiterhin sichtbar. Zuerst wurden sie in die speziell vorbereiteten Lager Hesselberg, Frauenaarach, Hagenbüchbach, Schwarzenberg und Rehnitz ausgesiedelt, bald danach wurden sie auf andere entfernte Lager Eichstätt, Widsheim, Ettlingen, Rastatt, Weisenburg, Wernfels, Gerlachsheim, Rettenbach, Buch, Altenmark-Tennenberg, Altötting und Mohringen aufgeteilt.

Die Vertreibung verursachte unter der Kärntner Bevölkerung Verwirrung und Beunruhigung, der Großteil der Südkärntner Bevölkerung verurteilte diesen barbarischen Akt. Daher erlaubten führende Kärntner Nazis schon im Mai 1942 sechs ausgesiedelten Familien die Rückkehr auf ihre Höfe. Nachdem sich das Kräfteverhältnis immer mehr zugunsten der Verbündeten entwickelte, benötigte die nazistische Soldateska immer mehr Soldaten. Den slowenischen Ausgesiedelten wurde die Rückgabe ihrer Höfe versprochen, wenn sie sich zum Hitler-Heer meldeten. Einige Ausgesiedelte wurden sogar aus den Konzentrationslagern entlassen, sie durften aber nicht mehr nach Kärnten zurückkehren; für jeden wurde die sog. Sippenhaftung bestimmt, die kollektive Haftung der engeren Verwandten mit Strafsanktionen.

Aber auch in Kärnten ging die Kolonisierung nicht

problemlos vor sich. Einige Kanaltaler lehnten die Ansiedlung auf den Höfen von ausgesiedelten Slowenen ab, in den Augen der Nazis waren nicht alle national und politisch verlässlich genug. Vor allem in der Umgebung von Eissenkappel hatten die Nazis der großen Verbreitung der Volksbefreiungsbewegung Schwierigkeiten mit der Neubesetzung von Bauernhöfen, einige Kolonisten mußten den Hof der ausgesiedelten Slowenen wieder verlassen. Ein geringer Teil der slowenischen Ausgesiedelten konnte zwar noch vor der Befreiung auf ihre Höfe zurückkehren, trotzdem beschäftigten sich die Nazis noch immer mit Plänen der Vertreibung eines Großteils der slowenischen Bevölkerung. Der Kärntner Gauleiter Rainer äußerte im Oktober 1942 den Wunsch nach einer endgültigen Beseitigung des Slowenenproblems. Mit diesem Hinweis war der Plan von der Vertreibung von 50.000 Einwohnern Südkärntens verbunden, die von der Verordnung Himmlers vom 6. 2. 1943 bestätigt wird, mit der er das zweisprachige Gebiet in Kärnten zum deutschen Siedlungsgebiet erklärte. Das bedeutet, daß Himmler den Großteil des späteren Territoriums für das zweisprachige Schulwesen zum Aussiedlungsgebiet erklärte, was beweist, daß den Nazis im Jahre 1943 der Umfang des zweisprachigen Territoriums genau bekannt gewesen ist. Die endgültige Vertreibung der Kärntner Slowenen im Februar 1943 konnten die Nazis nicht mehr durchführen, die Rote Armee hatte die Front bei Charkow durchstoßen; zwischen Charkow und Rostow planten die Kärntner Nazis „das Neue Kärnten“, wohin sie 50.000 Menschen aus Kärnten aussiedeln wollten. Von dieser Zeit an kam es noch immer zu vereinzelt Vertreibungen jener slowenischen und deutschen Familien, die die Volksbefreiungsbewegung

unterstützen oder sich sonstwie den nazistischen Machthabern widersetzen.

Der nazistischen Entnationalisierungsapparat verschuldete die Vertreibung von fast 300 Familien, ungefähr 1300 Vertriebene, er sperrte ungefähr 1000 Personen ein, von denen an die 200 in Konzentrationslagern oder Gefängnissen umkamen. Von 80 slowenischen Priestern wurden 67 aus Südkärnten ausgesiedelt. 94 Ausgesiedeltengräber, tausende ermordete Partisanen und Entwurzelte und dem eigenen Volk Entfremdete ohne Zahl klagten noch heute Maier-Kaibitsch und seine verbrecherischen Helfer an.

Die Vertriebenen kehrten zwar nach dem Sieg über den Nazismus nach Hause zurück, ihre Bestrebungen aber, das Unrecht wieder gutzumachen, das ihnen im zweiten Weltkrieg zugefügt wurde, wurden erst im Jahre 1963 gänzlich erfüllt...

Anstatt bei der Rückkehr in die Heimat Wiedergutmachung für zugefügtes Unrecht zu erlangen, wollte man einen Teil der Vertriebenen im Juli 1945 von Villach wieder zurück nach Deutschland schicken, wogegen jedoch u. a. von Dr. Joško Tischler und Lovro Kramer erfolgreich Protest eingelegt wurde. Nachdem die Ausgesiedelten nach Hause zurückgekehrt waren, begann der mühselige Kampf um die Rückerstattung des Besitzes, die bis in die fünfziger Jahre hinausgezögert wurde.

Die slowenischen Vertriebenen stellten die ganze Zeit nach 1945 das Gewissen der Kärntner Gesellschaft dar. Der Versuch, die Gedenkfeier zum 4. Jahrestag der Vertreibung am 15. 4. 1946 zu verbieten, forderte ein kämpferisches Auftreten der Kärntner Slowenen in Klagenfurt heraus. Die Tatsache, daß die Klagenfurter-Polizei an diesem Tag physisch gegen die Slowenen vorgegangen ist, weist auf die kontinuierliche Entnationalisierungspolitik der Kärntner Behörden vor, während und nach dem Krieg hin.

Es ist mehr als bezeichnend, daß die Ereignisse im April 1946 eine symbolische Einleitung in alle jene Geschehnisse bedeuteten, die 1958 zur Abschaffung der zweisprachigen Schulverordnung und später zur Minderheitenfeststellung führten.

Aus „Pregnanstvo in upor / Vertreibung und Widerstand“

2. DEL

Uvod v nasilno preganjanje koroških Slovencev iz domače dežele se po plebiscitu prične potem, ko je moralo 61 slovenskih učiteljev iz socialnih razlogov zapustiti Koroško in se preseliti v Jugoslavijo; na Koroškem so ostali samo štirje, od teh pa je dobil službo na dvojezičnem ozemlju samo eden. S Koroškega je moralo oditi tudi več duhovnikov in delavcev.

Potem ko je večina slovenske inteligence zapustila Koroško, je KHD (od leta 1924 KHB) začel ugotavljati imovinsko stanje koroških Slovencev, da bi bil poučen tudi o gospodarski moči. Na podlagi zemljiških knjig in posestnih listin je želel ugotoviti gospodarsko stanje za vsako posamezno osebo in jo v katastrofo zaznamovati. V svojem delovanju se KHB ni omejeval le na politično propagando, posluževal se je še drugih bolj učinkovitih sredstev za ponemčevanje južne Koroške.

Konec dvajsetih let je začel v organizaciji KHB poslovati poseben oddelek, zemljiški posredovalni urad (Boodenvermittlungsstelle), ki je s pomočjo Schulvereine Südmark in berlinskega VDA (Verein für das Deutschtum im Ausland) posredoval za Nemce iz rajha nakupe ali zakupe kmetijskih posestev na Koroškem.

Centrala za naseljevanje rajhovskih Nemcev na Koroško je bila v društvu Volksbund v Berlinu, pri katerem je imel vodilno vlogo Korošec dr. Hans Steinacher, posredovalec med Volksbundom iz Berlina in KHD-jem. Poleg Volksbunda pa je naseljevanje financirala organizacija Schulverein-Südmark, ki je delovala skoraj v vseh občinah senžermenske Avstrije in nabirala denarna sredstva v rajhu in v Avstriji za germanizacijo koroških Slovencev. Tako je prišlo v času do razpada parlamentarne demokracije v Avstriji l. 1933 v rajhovske roke nad 4000 ha slovenske zemlje, kjer se je naselilo okoli 200 družin nemških kolonistov iz rajha. S širjenjem rajhovske kolonizacije je uspevala tudi nacistična miselnost ter so ilegalne nacionalsocialistične organizacije naraščale in večale vpliv. Pri neuspelem nacističnem puču leta 1934 so sodelovali rajhovski kolonisti in s tem postopoma z drugimi nemškonacionalnimi silami v deželi pomagali ustvarjati ugodno politično ozračje za poznejši anšlus.

Po svoji zgodovinski zasnovi je bil KHD (KHB) torej tvorba nemškega nacionalizma, po svojem formalnem ustanovitelj in vodstvenem sestavu pa deželna uradna institucija, v

katero so bili vključeni kot funkcionarji številni politiki koroške deželne vlade. Nemški nacionalizem in deželna oblast sta se prepletala v številnih primerih, kar je očitno tudi v naslednjem: Vinzenz Schumy je bil več let predsednik KHD, od leta 1923 do 1927 koroški deželni glavar, v letih 1929/30 v raznih koalicijskih vladah s krščanskimi socialci podkancler in notranji minister tudi še v prvi Dollfußovi vladi leta 1933. Prav tako so tudi finančna sredstva dotekala v glavnem iz javnih in pa iz deželnih proračunskih sredstev. Tako je dobila germanizacija koroških Slovencev že v medvojnem obdobju uradni pečat.

Ko je marca 1938 nacistični aparat prevzel oblast v Avstriji, je bil KHB takoj priznan kot sestavni del nacionalsocialistične stranke. Nacizem v prvem obdobju na južnem Koroškem ni imel močnejše in bolj množične organizacije, kot je bil KHB s široko razvito organizacijsko mrežo na podeželju. Poslovodja KHB A. Maier-Kaibitsch je takoj postal član koroške deželne vlade in pooblaščenec za manjšinska vprašanja, pozneje pa vodja deželnega glavnega urada za narodnostna vprašanja (Leiter des Gauhauptmannes für Volkstumsfragen).

Priključitev Avstrije k rajhu predstavlja dokončno prelomnico v odnosu oblasti do koroških Slovencev. Po občinah južne Koroške so sestavljali sezname najzavednejših Slovencev na podlagi ljudskega štetja iz leta 1939. Tem seznamom pa so sledili ponovni zapiski, kjer so registrirali narodno zavednost in aktiv-

nost posameznih slovenskih družin. To je bila prva inventura za tiste koroške Slovence, ki so jih pozneje izselili. Že leta 1939 pa so nacisti povezali pregon Slovencev z vprašanjem preselitve nemške manjšine iz Južne Tirolske in iz Kanalske doline v rajh. To nalogo so poverili A. Maier-Kaibitschu, ki je nameraval to akcijo izkoristiti za naselitev nemških kmetov na področje južne Koroške. Nacisti so skušali izkoristiti vse pravne možnosti, da bi pridobili čim več kmečkih posesti, kamor so nameravali naseliti kanalske in južnotirolske optante; v ta namen jim je služil tudi zakon iz leta 1935 o možnosti zaplembe privatne posesti za potrebe vojske.

Sicer so nacisti že pred napadom na Jugoslavijo aprila 1941 snovali načrte za izselitev koroških Slovencev, vendar do njene uresničitve v tem času ni prišlo, ker se je Hitlerjeva Nemčija prizadevala, da bi Jugoslavijo pridobila na svojo stran. Ko pa so se jugoslovanski narodi uprli takemu poskusu, so nacisti pokazali svoj pravi obraz. To so občutili tudi koroški Slovenci, potem ko je okupacija Jugoslavije koroškim nacistom dokončno razvezala roke. Nastopil je trenutek, s katerim so želeli z nemško kolonizacijo iz Italije dokončno pregnati Slovence iz dežele. Medtem ko je obmejni urad meseca aprila 1941 mislil več ali manj še na prisilni odkup ali na razlastitev kmetij, vsebuje Himmlerjeva odredba z dne 25. 8. 1941 že moment prisilne izselitve koroških Slovencev. Za naselitveno področje Kanalčanov je izrecno določil dvojezično ozemlje, s

Protislovensko gibanje na Koroškem je tako staro kot koroško narodnostno vprašanje, toda prva polovica stoletja je bila za koroške Slovence najbolj usodna: položaj slovenske narodnostne skupnosti se je prvič skrajno zaostрил po prvi svetovni vojni in plebiscitni odločitvi, manjšinska politika na Koroškem je prešla v roke prednji četi nemškega nacionalizma. Pritisk se je iz leta v leto stopnjeval in z „Anschlussom“ leta 1938 dosegel svoj višek. Nacionalistična strahovlada je začela z uresničevanjem raznarodovalnega programa, katerega cilj je bil uničenje slovenskega naroda kot etnične enote na Koroškem. Hitler je hotel Slovence izbrisati iz Koroške, z uresničevanjem genocida pa so nacistične sile začele točno pred 50 leti. 14. in 15. aprila 1942.

V zgodnjih jutranjih urah so oboroženi policisti nacistične strahovlade vdrli v mirne, po večini kmečke domove koroških Slovencev ter iz spanja vrženim in prestrašenim prebivalcem ukazali, da se morajo pripraviti na izselitev. Prva postaja trpljenja je bilo zbirno taborišče v Žrelcu, kjer se je že izkazalo, da gre za množičen izgon koroških Slovencev.

Slovenski vestnik namenja tem usodnim dogodkom pred 50 leti poseben prostor v svojih izdajah. Danes nadaljujemo z objavo prispevka zgodovinarjev in strokovnjakov, v katerem je prikazan razvoj, ozadje in potek največjega nasilja nad koroškimi Slovenci. Napisali so ga dr. Teodor Domej, dr. Avguštin Malle, dr. Marjan Sturm in Peter Wieser.

katerega je velel izseliti kakih dvesto „narodno in državno sovražnih“ družin. Vse kompetence pri izvedbi izseljevanja pa je poveril celovškemu uradu šefa varnostne policije in varnostne službe ter uradu državnega komisarja za utrditev nemštva na Koroškem, svetoval pa je, da k uresničitvi pritegnejo tudi lokalne nacistične dejavnike.

Cela vrsta posebnih uradov se je ukvarjala z vprašanjem naselitve in preselitve ter sodelovala pri pripravah in vseh odločitvah. Z odlokom z dne 27. 3. 1940 je gauleiter poveril vse to delo A. Maier-Kaibitschu, da bi v eni osebi združil tradicijo nemškega nacionalizma z obmejnimi naročilom

stranke. Pod njegovim vrhovnim vodstvom je celotna akcija potekala v naslednjih uradih:

1) Gaugrenzlandamt, Amtliche Umsiedlungsstelle; pozneje Gauhauptamt für Volkstumsfragen der Gauleitung Kärnten der NSDAP.

2) Urad Der Beauftragte des Reichskommissars für die Festigung deutschen Volkstums, Dienststelle Klagenfurt.

3) Gauverband Kärnten des VDA – vrhovna organizacija vseh nemškonacionalnih društev narodnopolitičnega značaja.

4) Deutsche Umsiedlungstreuhandgesellschaft mbH. (DUT), Nebenstelle Klagenfurt. Ta družba je prevzemala imovino pregnancev ter odločala o razlaščenem premoženju.

5) Deutsche Ansiedlungsgesellschaft mbH. (DAG), Geschäftsstelle Klagenfurt. Ta organizacija je upravljala s premoženjem preselitvene družbe in se ukvarjala predvsem z neposrednimi posli naselitve.

6) Poseben oddelek celovškega gestapa: Geheime Staatspolizeistelle Klagenfurt.

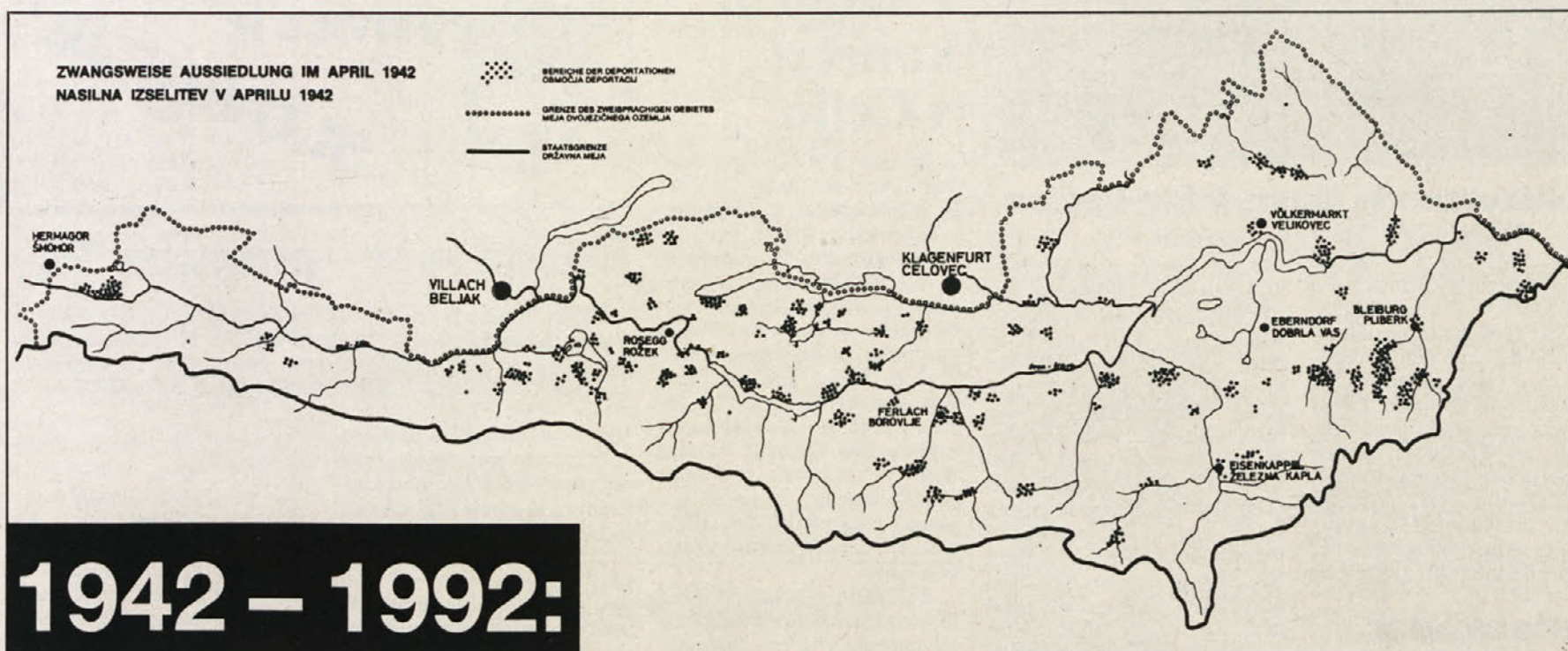
Poleg teh organizacij in uradov pa so v polni meri sodelovali vsi pristojni oddelki tedanje deželne vlade Der Reichsstatthalter in Kärnten, vsi uradi in oddelki Gauleitung der NSDAP Gau Kärnten, vsi kreisleiterji, instance kmečkih organizacij Landesbauernschaft ter okrajne Kreisbauernschaft, tedanja okrajna glavarstva, Der Landrat in končno tako imenovane vaške trojke (župan, Ortsbauernführer, Ortsgruppenleiter der NSDAP).

Izselitveni načrti so bili izdelani na Koroškem,

14. aprila 1942: jutraj nas zbudijo orožniki in policija s 9 z nabitiimi puščkami in bajonetmi, da naj na povelje takoj vstanemo in v uni mi moramo biti gotovi za preselitev. Strahom jok se je začel razlegati po hiši in kar na to po celi vasi. Na pol oblečeni moletali iz hiše v hišo ne vedoč svojega istojnja. Skrzel pot me je obdajal ko se spominim da mi nam zapustiti domovino nadse ljubljeno in blagoslovljeno od zvojja naših pradedov. Moja 82 let stara mati najpol matronidara se je začela oblačiti kot da v ravnje potprezljivo voj keriz na njene od dela njoznejem pade. Vojatei so nas priiganjali naj se žurimo in nas tolažili z tem da dobimo posestra mnogo lepša nego so naša na z stroji opremljena z popolno opremo v deželji.

žbralo se je vaitanov in ljmovi iz sosednih vasi kar na gručie. Vasi sosedni so mi začeli spravljati skupaj mojo garderobo in jedila. Policist je vedno poudarjal da v rjuke in žokie demite ne v kizile ali starije. Posedje opremleniki so pa že baranta li in kradih naše leško pridelaune stvari. En sturvoj k mojemu sosedu Baumgartner je prišel vaitri zastopnikie in gostilničiar (Polnik) na vse zgodaj in privlekel dre muhi keravi take kot jih najdemmo v zgodovini Egipstov stega Jožefa. Rekoč ied kerave bom zamujal

Travmatično doživetje pregona iz podedovane domače hiše je v pretresljivih besedah v svojem dnevniku opisal pregnanec Franc Isop.

1942 – 1992:

50-letnica pregona koroških Slovencev

čprav je neposredna pobuda za izvedbo izselitve prišla iz Berlina. 27. 9. 1941 so se v Trbižu sestali zastopniki uradov in organizacij, ki so se ukvarjali s tem vprašanjem. Zedinili so se za izbor kmetij, ki naj bi ustrezale naselitvi Kanalčanov, in za oceno in nakup razlaščenih posestev. Gestapo so določili, da zapleni predvidena posestva in da od prizadetih Slovencev zahteva prostovoljni odstop od lastninske pravice ali pa da jih kaznuje s pregonom v taborišča. Kakor vemo iz pričevanja bivšega gestapovskega uslužbenca Sellaka, nacionalni momenti niso imeli bistvene vloge, temveč v skladu s Himmlerjevimi ukazom premoženjski elementi. Vendar so konec koncev upoštevali tako narodnopolitični kot premoženjski moment. V začetku leta 1942 so Sellakov seznam dopolnili tako, da je število slovenskih družin, predvidenih za izselitev, ustrezalo Himmlerjevi zahtevi. Okrajni nacistični mogotci, predvsem okrajni voje nacistične stranke, se s Himmlerjevo odredbo niso zadovoljili, njihovi predlogi so bili daleč bolj obsežni, kot je bila dejanska izselitev aprila 1942.

14. aprila 1942 so motorizirani oddelki policijskega bataljona in do zob oborožene čete SS na živinskih tovarnjakih privedli 186 slovenskih družin v zbiralno taborišče v Žrelec. Osem jih je bilo kmalu izpuščenih, tako da je bilo pregnanih 178 slovenskih družin. Z obsežno izselitveno akcijo iz celotnega dvojezičnega ozemlja je postala dobro vidna jezikovna in narodnostna meja koroških Slovencev. Najprej so jih izgnali v posebej pripravljena taborišča Hesselberg,

Frauenaurach, Hagenbüchach, Schwarzenberg in Rehnitz, kmalu nato pa so jih porazdelili na druga oddaljena taborišča Eichstätt, Widsheim, Ettlingen, Rastatt, Weisenburg, Wernfels, Gerlachsheim, Rettenbach, Buch, Altenmark-Tenneberg, Altötting in Mohringen.

Pregnanstvo je med koroškim prebivalstvom sprožilo zbeganost in vznemirje, večina južnokoroškega prebivalstva je to barbarsko dejanje obsodila. Zato so vodilni koroški nacisti že maja 1942 dovolili šestim izseljenim družinam vrnitev na domove. Ko se je razmerje sil vedno bolj nagibalo v prid zavezniškim silam, je nacistična soldateska potrebovala vedno več vojakov. Slovenskim izseljencem so obljubljali vrnitev posestva, če bi se prijavili v Hitlerjevo vojsko. Nekaj izseljencev so celo izpustili iz taborišč, vendar se niso smeli vrniti na Koroško; za vsakega je bila določena t.i.m. Sippenhaftung, kolektivno jamstvo ožjih sorodnikov s kazensko sankcijo.

Vendar tudi na Koroškem kolonizacija ni potekala brez problemov. Nekateri Kanalčani so odklonili naselitev na posestvih izseljenih Slovencev, vsi pa v oči nacistov niso bili narodno in politično zadosti zanesljivi. Predvsem v okolici Železne Kaple so nacisti zaradi širokega razmaha osvobodilnega gibanja težko našli oskrbnike na posameznih posestvih, marsikateri kolonist se je s posestva izseljenega Slovence moral umakniti. Neznaten del slovenskih izseljencev se je lahko že pred osvoboditvijo vrnil na dom, kljub temu pa so se nacisti še nadalje ukvarjali z načrti izгона večine sloven-

skega prebivalstva. Koroški gauleiter Rainer je še oktobra 1. 1942 želel „z vso energijo in udeležbo združenih moči koroškega nemštva doseči rešitev (slovenskega) problema v najkrajšem času na jezikovno mešanem področju“. S tem namigom je bil povezan načrt o izgonu 50.000 prebivalcev iz južne Koroške, ki jo potrjuje Himmlerjeva naredba z dne 6. 2. 1943, s katero je razglasil „jezikovno mešano ozemlje Koroške“ za področje nemške kolonizacije. To pomeni, da je Himmler razglasil za izselitveno področje večino kasnejšega poveljnega območja dvojezičnega šolstva, kar dokazuje, da je bil nacistom leta 1943 popolnoma jasen obseg dvojezičnega ozemlja. Dokončnega izгона koro-

ških Slovencev februarja 1943 nacisti niso mogli več izvesti. Rdeča armada je že predrla fronto pri Harkovu, med Harkovom in Rostovom pa so koroški nacisti imeli načrtano „Novo Koroško“, kamor so nameravali naseliti 50.000 ljudi. Od tega časa dalje je prišlo še vedno do posameznih pregonov tistih slovenskih in nemških družin, ki so podpirale narodnosvobodilno gibanje ali ki so se kakorkoli postavile po robu nacističnim oblastnikom.

Nacistični raznarodovalni aparat je zakrivil izgon skoraj 300 družin, okoli 1300 pregnanih, zaprl je blizu 1000 oseb, v taboriščih ali zaporih je umrlo okrog 200 oseb. Od 80 slovenskih duhovnikov je bilo 67 izseljenih iz južne Koroške. 94 izseljenkih grobov, tisoči

ubitih partizanov in množica izkoreninjenih in lastnemu ljudstvu odtujenih še danes obtožuje Maier-Kaibitscha in vse njegove zločinske pomočnike.

Pregnanci so se sicer po zmagi nad nacistom vrnili domov, vendar so bila njihova prizadevanja, da se popravi krivica, storjena v drugi svetovni vojni, do kraja uspešna šele leta 1963. Namesto da bi ob vrnitvi v domačo deželo dobili zadoščenje za krivice, so del pregnancev julija 1945 hoteli iz Beljaka spet pognati nazaj v Nemčijo, proti čemur pa sta med drugimi uspešno intervenirala dr. Joško Tischler in Lovro Kramer. Potem ko so se izseljenci vrnili domov, so se tja v petdeseta leta vlekle tožbe za vrnitev posesti.

Slovenski koroški pregnanci so bili ves čas po letu 1945 vest koroške družbe. Poskus prepovedi spominke slovesnosti ob 1. obletnici pregnanstva 15. aprila 1946 je izzval bojevit nastop koroških Slovencev v Celovcu. Dejstvo, da je tistega dne celovškega policija fizično napadla Slovence, opozarja na kontinuirano raznarodovalno politiko koroških oblasti pred in med vojno in tudi po njej. Zato toliko bolj postaja razumljivo dejstvo, zakaj vse od podpisa državne pogodbe avstrijske oblasti odklanjajo uveljavitev manjšinskih določil, ki so jih s to pogodbo sprejele. Prav z njihovo uresničitvijo bi poplačale tako protifašistični boj koroških Slovencev kot tudi dolg avstrijske družbe do koroških Slovencev. Več kot značilno je, da so pomenili dogodki aprila 1946 simbolični uvod v vse tisto dogajanje, ki je leta 1958 vodilo k odpravi dvojezične šolske odredbe in pozneje do preštevanja manjšine.

Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei
Gauleitung Klagenfurt

Engelauten
Klagenfurt, am 10. Februar 1942.
Erledigt

Z. d. A.

An die
Deutsche Umsiedlungs-Treuhandgesellschaft
zu Hd. Herrn Dr. Wöge,
Klagenfurt.

In der Angelegenheit "Umsiedlung von Slowenen" aus dem Gau Klagenfurt (doppelsprachiges Gebiet) findet am 22. Februar 1942 um 14 Uhr in Sitzungssaal des Landhauses (Gauleitung) in Klagenfurt eine Besprechung statt, an der verlässlich teilzunehmen ich Sie bitte.

Der Leiter des Gaugrenzlandamtes:
Maier-Kaibitz

Z nemško temeljitostjo so pripravljali pregon Slovencev.

**HEUTE
IM**

Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

**SLOVENSKI
VESTNIK**

Multikulturelle Alpen-Adria-Region

Die Öffnung hin zu einer multikulturellen Alpen-Adria-Region sei für Kärnten eine der Voraussetzungen, um die Herausforderungen im Hinblick auf den europäischen Integrationsprozeß bestehen zu können. Diese Ansicht vertrat der neue Obmann des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten, Dr. Marjan Sturm, im Rahmen seines offiziellen Antrittsbesuches bei Landeshauptmann Dr. Chri-

stof Zernatto.

Eine solche Entwicklung wiederum sei abhängig von der Förderung der Zwei- und Mehrsprachigkeit in den Ländern Kärnten, Friaul-Julisch Venetien und Slowenien, von einer Entpolitisierung der Sprachenfrage, insbesondere im Schulwesen, von der Entwicklung eines aufgeklärten Geschichtsbildes und von der Förderung eines regionalen Bewußtseins. Signale sollten laut Sturm, der von Dr. Janko Malle, Vorstandsmitglied des Zentralverbandes und Sekretär des Slowenischen Kulturverbandes/Slovenska prosvetna zveza, begleitet wurde, vor allem auf der kulturellen Ebene gesetzt werden.

Landeshauptmann Zernatto wies in diesem Zusammenhang vor allem auf die heute guten nachbarschaftlichen Beziehungen zwischen Kärnten und Slowenien hin und meinte, daß gerade im kulturellen Bereich wichtige Schritte im Sinne eines Austauschprogrammes schon gesetzt wurden.

Gedenkfeier

Der Verband ausgesiedelter Slowenen/Zveza slovenskih izseljencev veranstaltet am Sonntag, dem 12. April im Konzerthaus in Klagenfurt/Celovec eine Gedenkfeier zum 50. Jahrestag der gewaltsamen Aussiedlung von fast 200 slowenischen Familien durch das Nazi-Regime. Zwei Tage später, am 14. April 1992, findet in der Pfarrkirche Maria Elend/Podgorje ein Gedenkgottesdienst für die verstorbenen Ausgesiedelten statt.

Erwachsenenbildung-Europa-Identität

Wichtigste Aufgabe der Erwachsenenbildung in den kommenden Jahren sei es, eine neue Europa-Identität vorzubereiten sowie die berufliche Bildung „eurofit“ zu machen. Die Integration Österreichs in die EG biete nicht nur Möglichkeiten für das Eigene, sondern auch neue Herausforderungen durch das Fremde. Dies müsse durch die Erwachsenenbildung thematisiert und auch neue Perspektiven für eine politische Kultur im Geiste der Aufklärung – als gemeinsames europäisches Erbe – entwickelt werden.

Dies erklärte Kulturrefe-

rent LHStv. Dr. Peter Ambrozy bei einer Podiumsdiskussion zum Thema „Das Fremde und das Eigene – Die europäische Herausforderung für die Erwachsenenbildung der 90er Jahre“ im Bildungsheim „Sodalitas“ in Tainach/Tinje. Mit Ambrozy diskutierten unter anderem der slowenische Unterrichtsminister Dr. Peter Vencelj und der Südtiroler Kulturlandesrat Dr. Bruno Hosp.

**Werden auch
Sie Abonnent!**

Kroaten pochen auf Gelder aus Volksgruppenförderung

Die Organisationen der Burgenländer-Kroaten erheben gemeinsam Anspruch auf die vom Parlament garantierten 11 Millionen Schilling an Volksgruppenförderung für 1992. In einen gemeinsamen verfaßten Schreiben wird das Bundeskanzleramt aufgefordert, diese Förderung endlich freizugeben. Das ist laut Aussendung des Kroatischen Akademikerklubs das wichtigste Ergebnis einer Koordinationssitzung von zehn überregionalen Organisationen der Burgenland-Kroaten aus dem Burgenland und aus Wien.

Protestiert wurde gegen die bisherige Argumentation des Bundeskanzleramtes, wonach ohne Volksgruppenbeirat keine Subventionsvergabe möglich sei. Das sei we-

der rechtlich haltbar, noch entspreche es dem Sinn der Volksgruppenförderung und des Volksgruppengesetzes, meinte Manfred Csenar, der Vorsitzende des Kroatischen Akademikerklubs.

Die kroatischen Organisationen kritisierten außerdem die Vergabe von einer Million Schilling aus den für die Kroaten vorgesehenen Geldern an die slowenische Druckerei Mohorjeva/Hermagoras in Klagenfurt. Diese Vergabe sei sogar unter Umgehung des bestehenden slowenischen Volksgruppenbeirates erfolgt, wird in der Aussendung betont.

Die Vergabe von einer Million Schilling an die Hermagoras-Druckerei wurde innerhalb von einer kompetenter Stelle bestätigt.

Zaključni koncert v Celju

28. marca je bil v glasbeni šoli Celje zaključni koncert 21. slovenskega tekmovanja mladih glasbenikov. Na klavirju, godalih in kitari je od 23. do 28. marca tekmovalo 323 mladih Slovencev iz 48 glasbenih šol, iz akademije za glasbo, iz Glasbene matice Trst in Gorica in iz glasbene šole „Emil Komel“ iz Gorice. Že drugič pa je slovensko tekmovanje časovno soupadalo s koroškim deželnim tekmovanjem, zato se ga učenci slovenske glasbene šole na Koroškem niso mogli udeležiti.

Zaključni koncert najboljših šestnajstih je predstavil parado mladih glasbenih talentov, od najmlajše, 10-letne pianistke Jasmine Černe iz Maribora do 22-letne pianistke Dijane Tanovič z akademije za glasbo. Na koncertu, katerega je v celoti posnela televizija Slovenije, so igrali vsi prvi v posameznih starostnih kategorijah. Veliko je bilo izrednih talentov, ki bodo lahko dosegli evropsko raven. Organizator je poskrbel za lepe nagrade, med njimi udeležba v mednarodni poletni violinski šoli Igorja Ozima v Velenju, instrument, kitaro hrvaškega izdelovalca Hotka Mirka, in tri nagrade za koncert s simfoničnim orkestrom Slovenske filharmonije.

Lovro Sodja

Literarna štipendija

Slovenski pisatelj Vinko Ošlak je v teh dneh prejel delovno štipendijo za literaturo zveznega ministrstva za pouk in umetnost. Minister dr. Scholten je avtorju štipendijo podelil za projekt Dnevnik 1978-1991.

Betettova listina 1992 dr. Nikolausu Fheodoroffu

Člani Društva glasbenih umetnikov Slovenije so v preteklih desetletjih pogosto sodelovali pri snemanjih in koncertih Avstrijskega radia v Celovcu. Zasluga za to gre predvsem vodji celotnega glasbenega programa ORF v Celovcu dr. Nikolausu Fheodoroffu. Zaradi tega ga je društvo sedaj odlikovalo z Betettovo listino 1992. Slavnostna podelitev bo jutri v Ljubljani.

V slovenskih in avstrijskih oddajah te radijske hiše je Fheodoroff dal prostor skrbno izbranim programom slovenskih poutvarjalcev, od sodobnih del svetovne literature do predstavitve skladb slovenskih skladateljev. S tem je v času svojega več kot 25-letnega službovanja na ORF izredno pripomogel k uveljavitvi slovenske glasbene kulture v širšem srednjeevropskem in svetovnem prostoru.

Dr. Fheodoroff je univerzalna osebnost in samo tako je lahko opravljal kozmopolitsko vlogo kot široko razgledan strokovnjak na različnih

Ribiški spor – proračun '92

Ribiški spor s Hrvaško, nadaljevanje iger okoli nove vlade, dokaj uspešno nadaljevanje bruseljske konference in ne nazadnje sprejem republiškega proračuna so poglavitni dogodki političnega življenja pretekli teden v Sloveniji.

Vse to pa je potekalo v grozeči senci ponovnega razplamtevanja vojne na Hrvaškem in vse bolj tudi v Bosni in Hercegovini. Vse kaže, da si srbska stran prizadeva še pred prihodom mirovniških sil in pred morebitnimi odločnejšimi ukrepi mednarodne skupnosti v obeh republikah ustvariti čim bolj ugodne pozicije. To pa pomeni tudi zasedbo in oborožen nadzor v posameznih mestih in širših področjih.

Odpravljene ekonomske blokade

Kljub temu pa razmere v Bosni in Hercegovini tokrat niso bile glavna tema bruseljske mirovne konference o Jugoslaviji. Osnovni dosežek tokratnega sestanka predsednikov vseh nekdanjih jugoslovanskih republik je bil sprejem načel o oživljanju gospodarstva, s čimer se republike, ki so uvedle določene ekonomske omejitve, tem odpuščajo. Slovenija, ki je pred nedavnim zavrnila podpis ekonomske deklaracije, v kateri je bila krivda za nastale ekonomske razmere porazdeljena enakomerno, je torej uspela s svojo argumentacijo. Prav zato sta predsednik Milan Kučan in zunanji minister Dimitrij Rupel pozitivno ocenila razvoj dogajanj na mirovni konferenci. Po Ruplovih besedah sprejeta načela zmanjšujejo tudi

nevarnost vsiljevanja carinske unije.

Proračun sprejet

Slovenski skupščini je na nadaljevanju zasedanja – le dan pred iztekom časovnega financiranja – po trimesečnih razpravah le uspelo sprejeti republiški proračun za leto 1992 s 146 glasovi za, 16 proti in 18 vzdržanimi. Proračunske postavke skupaj obsegajo 174 milijard tolarjev, vendar jih bo mogoče med letom usklajevati z inflacijsko rastjo.

Poleg brezkončne igre o novi vladi – preberite članek na prvi oz. drugi strani – med pomembnejše politične dogodke minulega tedna sodi še kongres Socialdemokratske stranke Slovenije, ki je potekal 3. in 4. aprila v Mariboru. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dr. Jože Pučnik. Posebej opazna značilnost kongresa je velika pozornost, ki so jo razpravljali namenili vprašanju nove podobe stranke, ki naj bi temeljila predvsem na prizadevanjih za boljši položaj delavcev in za učinkovitejšo državo. Gre torej za ponovno oživljanje značilnih socialdemokratskih potez, ki se kažejo tudi v geslih stranke: svoboda, delovna mesta, soodločanje, solidarnost.

Ribiči na suhem

1. aprila je kljub nekaterim napovedim o premaknitvi roka začela veljati hrvaška prepoved slovenskim ribičem, da bi lovili v njenih vodah. Problem vse bolj dobiva tudi politična obeležja, slovenski ribiči pa so v znak protesta napovedali stavko in blokado koprškega pristanišča. Slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel je ocenil, da bi nestrpnost le še bolj zapletla odnose, saj je treba upoštevati, da hrvaške reakcije opredeljuje tudi dejstvo, da je v vojni. Pri tem pa vprašanje ribolova ni največji problem. Bolj pereča so vprašanja meje in zastoj pri sprejemanju in uresničevanju sporazuma o gospodarskem sodelovanju.

Ob koncu pa še vest, da se pravi tolarji, ki bodo zamenjali sedanje „bone“, utegnjo pojaviti že junija. Pri tem še ni znano, ali bo šlo za hitro ali za postopno zamenjavo, slišati pa je tudi, da utegne biti novo razmerje 1:10, kar bi vrednost enega tolarja približalo ameriškemu dolarju ali nemški marki.

Spet o skupnem časopisu

V Klubu slovenskih študentk in študentov na Dunaju sta – pred dokaj maloštevilno publiko – pretekli petek nadaljevala razpravo o skupnem listu koroških Slovencev Helena Verdel (SPZ) in Hanzi Tomažič (KKZ). Da razpravi grozi nadaljevanje v neskončnost, sta diskutanta razkrila na dva načina:

● noben od njiju ni bil podrobno seznanjen s časopisnim konceptom, s katerim je KSSŠ/D pred dobrim letom stopil v drugi krog razprave o novem listu, in tudi odbora KKZ in SPZ se doslej nista načelno ukvarjala s predlogom, tako da sta oba predstavnika lahko govorila le v svojem imenu;

● oba sta se tudi – in to je bil drugi skupni imenovalec – ujema v oceni, da čas oz. slovenski novinarji oz. organizacije (še) niso zreli(e) za take podvige.

Verdelova je v zvezi s klubskim predlogom posvarila pred ponovno politizacijo kulturnih društev, Tomažič pa je dejal, da nobena od političnih central ni dovolj močna za realizacijo novega lista, dovolj pa sta močni, da ena drugo pri tem blokirata.

Diskusijo je vodil Gašpar Ogris-Martič, vodja medijskega krožka dunajskih študentov.

Caritas zbrala 7,5 milijona šil. za Hrvaško

Koroška Caritas je v preteklih mesecih zbrala skupno nad 7,5 milijona šilingov za pomoč vojnim žrtvam na Hrvaškem. Od začetka vojne do konca januarja 1992 pa je ta vseavstrijska karitativna organizacija poslala na Hrvaško preko 1920 ton hrane, oblek in zdravil. Direktor koroške Caritas dr. Viktor Omelko se zahvaljuje vsem, ki so prispevali k uspehu akcije.

Obvestilo planincem

Slovensko planinsko društvo Celovec sporoča, da ima gospodar koč na Bleščeči Tomaž Mikl v Svatnah pri Področji spremenjeno telefonsko številko, ki se glasi 04253-8181.

„Rožanski dvor“ spet vabi na teden istrske kulinarike!

Glasniki pomladi so že dolgo tu, počasi se javljajo tudi glasniki prihajajočega poletja!

Takšen glasnik je tudi že tradicionalni teden istrske kulinarike v hotelu „Rožanski dvor“ (Rosentalerhof) na Reki pri Šentjakobu v Rožu, ki ga družina Antonič letos prireja že petič.

Izkušeni gastronomi iz Istre Vas bodo tudi letos od 9. do vključno 12. aprila razvajali z istrskimi ribjimi specialitetami in izbranimi vini.

Prisrčno Vas vabi

družina Antonič in vsi sodelavci hotela „Rožanski dvor“

Na sodišču v Celovcu obsojenih šest Slovencev

Spektakularna ugrabitev, ki jo je pod vodstvom Tomaža Mubija izvedlo šest Slovencev 15. februarja letos v Logi vasi pri Vrbskem jezeru, je dobila epilog na deželnem sodišču v Celovcu. Sodišče jih je obsodilo zaradi nedovoljene posesti orožja, hude poškodbe, izvajanja prisile in nedovoljenega jemanja pravice v svoje roke.

Glavni storilec, enaindvajsetletni Kranjčan Tomaž Mubi, je bil obsojen na 15 mesecev zapora, od teh na 12 mesecev pogojne zaporne kazni, njegovi pomočniki pa na 12 mesecev zapora, od teh 10 mesecev pogojno.

Ponižani in razžaljeni

Produkcija, ki domala presega zmogljivost koroške slovenske televizije: po dobrem letu priprav jo boste kot praznično izvedbo lahko doživeli na cvetno in velikonočno nedeljo.

Pesmi zatiranih narodov, ki jih poje Mešani pevski zbor Rož iz Šentjakoba, sodijo med najbolj originalne kulturne projekte leta. V sliki, opremljeni z originalnim gradivom, in v umetniškem sodelovanju, snemalca Mihe Dolinška in cutterja Danijela Bogataja je ob režiji Marjana Stickra uspela prepričljiva človeška izpoved, ki kliče k solidarnosti.

Ponižani in razžaljeni: v nedeljo, FS2, 12. in 19. aprila ob 13. uri

Sodišče je ugotovilo, da je Tomaž Mubi hotel v Avstriji obogateti. Pri tem se je povezal z avstrijsko državljanko Josefino Brandl, ki je v nekem slovenskem časopisu prek oglasa ponudila svoje partnerstvo.

Mubi je v skupno podjetje vložil 700.000 šilingov. Ko je izvedel, da je njegova partnerica brez dovoljenja dvignila 500.000 šilingov in svojega dejanja ni hotela opravičiti, se je odločil, da bo s svojimi sorodniki in prijatelji zadevo razčistil. Pripeljali so se k Brandlovi na dom, jo zvezali, posedli v svoj avto in se napotili proti Gradcu. Policija je hitro posredovala in že v bližini Celovca ujela Mubija in njegove pomočnike.

Pred sodiščem so vsi priznali svojo krivdo, proti Josefini Brandl in njenemu možu pa je sodišče uvedlo postopek zaradi goljufije.

Slovenski vestnik čestita!

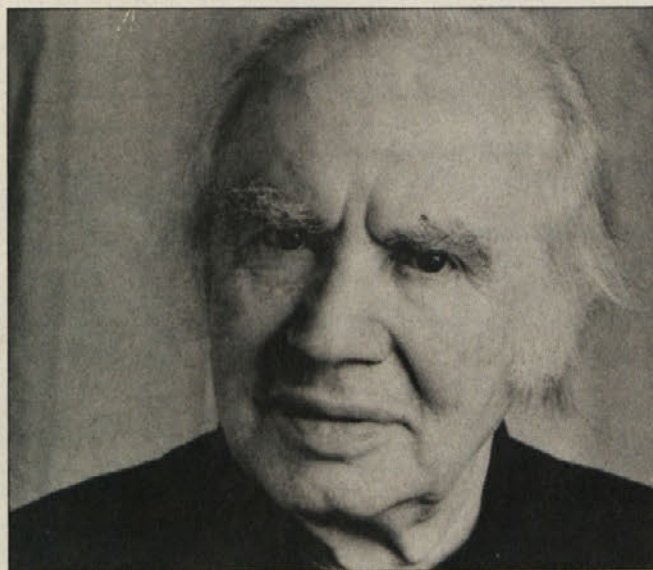
Gospodu **Joziju Nageletu**, p.d. Kovarjevu v Šentjakobu za 63. rojstni dan;
 gospe **Minki Ogris** v Šentjakobu v Rožu za osebno slavnost;
 gospe **Pepci Čuden** v Šentjakobu za osebni praznik;
 gospe **Ireni Klemenjak** na Ledu pri Rudi za rojstni dan;
 gospodu **Francu Linhardu** iz Libuč za osebni praznik;
 gospe **Katarini Cvelf** iz Nonče vasi za osebni praznik;
 gospodu **Mihu Sadjaku** iz Šmihela za osebni praznik;
 gospe **Apoloniji Trehtar** iz Doba za osebni jubilej;
 gospe **Mariji Messner** iz Doba za osebni praznik;
 gospe **Mariji Matschek** iz Čirkovč za osebni jubilej;
 gospodu **Manfredu Krajcju** za življenjski jubilej;
 gospe **Zofiji Majtan** iz Metlove za rojstni dan;
 gospe **Katici Wohlband** v Goselni vasi za rojstni dan;
 gospe **Heleni Wuttej** v Pogričah za življenjski jubilej;
 gospe **Angeli Hobel** v Pogričah za rojstni dan;
 gospe **Barbari Wutte** v Podgradu za osebni praznik;
 gospodu **Rudolfu Urbanu** v Goričah za rojstni dan;
 gospodu **Mirku Brežjaku** s Plaznice za rojstni dan;
 gospodu **Stanku Pegrinu** na Šajdi k osebni prazniku;
 gospodu **Albinu Travniku-Ridovcu** na Srednjem Kotu k osebni prazniku;
 gospodu **Juriju Maku** na Srednjem Kotu k osebni jubileju;
 gospe **Marici Hobel** za rojstni dan;
 gospe **Anji Mikula** za rojstni dan;
 gospe **Ireni Brežjak** s Plaznice za rojstni dan;
 gospe gostilničarki **Lenciji** na Bajtišah k 60. rojstnemu dnevu;
 gospodu **Francu Prešernu** v Železni Kapli k dvojnemu prazniku;
 gospe **Jožefini Prešern** za minuli god;
 gospodu **Radu Marku** iz Horca za življenjski jubilej;
 gospodu **Hanziju Čemerjaku** na Hribu ob Baškem jezerku za osebni praznik;
 gospodu **Folteju Hartmanu** v Celovcu za rojstni dan;
 gospe **Elfriedi Werginz** v Podravljah za rojstni dan;
 gospe **Ivanki Kolter** na Dobrovi pri Žvabeku za rojstni dan;
 gospe **Mariji Maček**, p.d. Slamejevi mami iz Čirkovč pri Pliberku za 60. rojstni dan;
 gospe **Ani Potisk** na Mačah pri Bistrici v Rožu za 80. rojstni dan.

Vsem slavljenecem in slavljenkam iskrene čestitke iz uredništva Slovenskega vestnika!

Če bi ob življenjskem jubileju radi s čestitkami razveselili Vaše najdražje, prijatelje ali znanca, nas pokličite po telefonu, številka 0463/514300-50, vsak ponedeljek od 8.30 do 10. ure. Čestitke objavljamo brezplačno!

Uredništvo SV

DR. ROBERT JUNGK predsedniški kandidat manjšin

„Sam sem pripadnik manjšine, zato tako natančno poznam probleme. Zagotavljam Vam, da bi se kot predsednik še posebej zastavil za pravice narodnostnih skupnosti in za multikulturno sožitje.“ (Robert Jungk)

Plačan oglas Delovnega krožka manjšine Zelene alternative

Predstave za najmlajše

O DEBELI REPI

Četrtek, 9. april ob 9.30 v otroškem vrtcu v Šentpetru, ob 11.30 v otroškem vrtcu v Celovcu

**CESARJEVA
NOVA OBLAČILA**
H.C. Anderson

Petek, 10. april ob 8. uri v LŠ Žvabek, ob 10.30 v LŠ Žitara vas in ob 16. uri v župnišču v Šentjanžu
 Obe predstavi uprizarja lutkovna skupina OTH iz Pirnič: Vstopnina 20 šil.

**Naročite
in širite
„Slovenski
vestnik“**

ZSO pri deželnem glavarju

Pretekli teden je predsednik ZSO dr. Marjan Sturm obiskal deželnega glavarja dr. Zernatta in njegovega namestnika dr. Ambrozija. V spremstvu članov izvršnega odbora dr. Janka Malleja in inž. Tončija Schlapperja je obema predstavil izhodiščne teze za nov program ZSO. Oba politika sta z velikim zanimanjem sledila predstavitvi in izrazila upanje, da bo koncept ZSO pomenil začetek nove kulture sožitja v deželi. Dr. Sturm je poudaril, da ZSO želi v to razpravo vključiti tudi večinski narod. ZSO bo v bodoče intenzivirala svoje stike s predstavniki dežele Koroške in jih redno obveščala o svojih željah in zahtevah.

Datum	Kraj	PRIREDTVITVE	Prireditelj
Sreda, 8. 4. 10.00	v mali dvorani SAZU v Ljubljani	Politični in družbeni položaj Sintov in Romov v srednji Evropi po letu 1945; predava: univ. doc. dr. Erika Thurner	Avstrijski inštitut za vzhodno in jugovzhodno Evropo, INV
Četrtek, 9. 4. 20.00	v Juenni v Čepičah	Podijska diskusija „ES – nasvidneje kmetija?“; sodelujejo: Walfrid Wutscher, dipl. inž. Štefan Domej, dr.; vodi: dipl. inž. Hanzej Mikl (KIS)	SKD Globasnica
Četrtek, 9. 4. 19.30	v Domu v Tinjah (nem.)	Predstavitve knjige univ. doc. dr. Andreja Moritscha „Od narodnosti do nacionalnosti“	Dom v Tinjah
Petek, 10. 4. 19.30	v kongresni hiši v Beljaku	Koncert kvinteta Aulos	Kongresna hiša v Beljaku
Petek, 10. 4. 19.30	v občinski hiši v Globasnici	Javna seja občinskega sveta	Občina Globasnica
Sobota, 11. 4. 13.30	v farni dvorani v Globasnici	Otroški popoldan	SKD Globasnica
Sobota, 11. 4. 20.00	v kulturnem domu na Bistrici na Zilji	„Ena se mi dopadva je“ koncert ob 10-letnici okteta „Suha“	SPD Zilja v Bistrici na Zilji
Sobota, 11. 4. 14.00	v Domu v Tinjah	Slikanje svilenih rut za začetnike in napredujoče – vodi: Anica Vračar, Kotmara vas	Dom v Tinjah
Sobota, 11. 4. 20.00	pri Kovaču na Obirskem	Redni občni zbor SPD Valentin Polanšek	SPD Polanšek
Nedelja, 12. 4. 14.30	v Domu glasbe v Celovcu	Spominška slovesnost ob 50-letnici pregnanstva koroških Slovencev	Zveza slovenskih izseljencev
Nedelja, 12. 4. 19.30	v farni dvorani v Globasnici	Zaključek globaškega kulturnega tedna s premiero igre „Krvava svatba“. Režija: Peter Sticker; nastopajo igralci SKD Globasnica	SKD Globasnica
Nedelja, 12. 4. 14.30	v Domu glasbe v Celovcu	Spominška slovesnost ob 50-letnici pregnanstva koroških Slovencev	Zveza slovenskih izseljencev
Nedelja, 12. 4. 20.00	v kult. domu v Šentprimožu	ROBERT JUNGK v pogovoru	ZAL
Ponedeljek, 13. 4. 16.00	v farni dvorani v Šentjakobu	Hrana z zdravega vrta – predavanje prof. Tatjane Angerer	Kat. prosveta Šentjakob v Rožu
Torek, 14. 4. 19.00	v farni cerkvi v Podgojeh	Maša za umrle izseljence – bogoslužje bo opravil Zveza slovenskih krški škof dr. Egon Kapellari ob somaševanju duhovnikov – članov izseljenskih družin	izseljencev
Nedelja, 19. 4. 20.00	pri Šoštaru v Globasnici	Velikonočni ples z ansambлом „Marela International“	Globaški časopis
Ponedeljek, 20. 4. 20.00	v kulturnem domu v Ločah	Slavnostna prireditev „70 let Jepa-Baško jezero“ sodelujejo: Dorfgemeinschaft Latschach, Gemischter Chor Ledenitzen, Mladinska skupina iz Ledenic, MoPZ „Jepa-Baško jezero“, Tamburški ansambel Loče; po koncertu ples z ansambлом „Rubin“ – ob 18.00 odprtje dokumentacijske razstave	SPD Jepa Baško jezero
Sreda, 22. 4. 19.30	v Domu sindikatov v Celovcu	Narodni dan – gorejski večer v korist komisije za človekove pravice Republike Slovenije	

RAZSTAVE

CELOVEC

- Deželna galerija – Bernstein – zlato pradobe – kipar Otto Eder (do 3. 5.)
- Galerija Carinthia – „Pregledi“, dela na papirju (do 15. 4.)
- Dom umetnikov, avstrijska galerija: oljnate slike Karla Bauerja (do 25. 4.)
- velika galerija – Nova dela De Pauli-Bärenthaler (do 29. 4.);
- mala galerija – Heidulf Gerngross: arhitektonski prostor (do 15. 4.)
- CA, Burggasse 12 – Maria de Posz in Vladimir Benedtkovič, slike (do 10. 4.)
- Mohorjeva – Miran Mirtič, slike

TINJE

- Galerija Tinje – Oskar Rotovnik – OKI, oljnate slike (do 29. 4.)

SVEČE

- Stara šola – razstava velikonočnih prtov (vsak dan med 15. in 19. uro, ob nedeljah ves dan).

BEGUNJE

- Galerija Avsenik – razstava akademskega slikarja Jaka Torkarja (do 31. 4.)

KONTAKT NA LEČA LINSE 92

BG + BRG für SLOWENEN · Prof.-Janežič-Platz 1

KONZERTPROGRAMM
RAZPORED KONCERTOV

SR / MI
8
APRIL

pridelek/Beginn
18.30

TROPICAL EXPRESS
VOICE COMPANY
TWO COLOURS

CE / DO
9
APRIL

pridelek/Beginn
19.00

BETON
PRIMA VOLTA

PE / FR
10
APRIL

pridelek/Beginn
18.30

BLACK VELVET
BUNKERBUAM
**GERALD GAUGELER
+ BAND**

SO / SA
11
APRIL

pridelek/Beginn
18.30

TRINAJSTO PRASE
WIENER
**TSCHUSCHENKAPELLE
BRUJI**

Vabimo Vas na potovanje preko Nemčije na Holandsko

v Amsterdam

Čas: od 11. do 17. maja 1992

Vračali se bomo preko Luxemburga, Francije, Švice in Liechtensteina.

Med drugim je predviden ogled Amsterdama in velike cvetlične razstave.

Podrobnejše informacije dobite pri Milki Kokot, tel. 0463/514300 ali 0463/329105

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

SLOVENSKI VESTNIK

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 8. 4. Glasbena sredo
Večerna 21.05–22.00 300-letnica rojstva G. Tartinija

Četrtek, 9. 4. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 10. 4. Koroški liki (R. Vospemnik), Jezikovni pogovor (J. Messner), Raziskovalni projekti (F. Merkač)

Sobota, 11. 4. „Od pesmi do pesmi – od srca do srca“

Nedelja, 12. 4. 6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (žpk. Tomaž Holmar) 18.10–18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 13. 4. Senzacionalen uspeh odbojkarjev iz Doba – V enem letu iz koroške v prvo zvezno ligo

Torek 14. 4. Partnerski magazin

Naročite in širite Slovenski vestnik Vaš list s formatom!

9020 Celovec, Tarviser Straße 16 0463/514300

SLOVENSKA
ŠTUDIJSKA
KNJIŽNICA

Slovenska študijska knjižnica
Mikschallee 4
9020 Celovec

TURISTIČNI VODNIKI

1) Reiseland **Frankreich** : ein Reiseführer. – [Sonderausgabe]. – Klagenfurt : Isis Verlag AG : HAGO GmbH, 1991. – 294 str. : barvne ilustr.

2) Reiseland **Italien** : ein Reiseführer. – [Sonderausgabe]. – Klagenfurt : Isis Verlag AG : HAGO GmbH, 1991. – 294 str. : barvne ilustr.

3) Reiseland **Spanien** : ein Reiseführer. – [Sonderausgabe]. – Klagenfurt : Isis Verlag AG : HAGO GmbH, 1991. – 294 str. : barvne ilustr.

4) **Indien** : Geschichte und Kultur : Reiseinformation. – München : Nelles Verlag, 1990. – 256 str. : barvne ilustr.

5) **Thailand** : Geschichte und Kultur : Reiseziele : Reiseinformationen : München : Nelles Verlag, 1990. – 256 str. : barvne ilustr.

MATEMATIČNE IGRE
in NALOGE
ZA RAZVEDRILLO

1) **Curran, s & Ray Curran**, Igre, grafika in zvoki : kratka zgodovina računalniških iger. – Lj. : Delavska enotnost, 1985. – 118 str. : ilustr.

2) **Gardner Martin**, Aha! Pa te imam : paradoksi za napenjanje možganov. – [1. nat.]. Lj. : Državna založba Slovenije, 1988. – 227 str. : ilustr.

3) **Kordemskij, B.A.** Matematične uganke : Naloge za zabavo. – Lj. : Državna založba Slovenije, 1991. – 238 str. : ilustr. – (Zbirka Z logiko v leto 2000)

Ponižani in
razžaljeni

Produkcija, ki domala presega zmogljivost koroške slovenske televizije: po dobrem letu priprav jo boste kot praznično izdelavo lahko doživeli na cvetno in velikonočno nedeljo.

Pesmi zatiranih narodov, ki jih poje Mešani pevski zbor Rož iz Šentjakoba, sodijo med najbolj originalne kulturne projekte leta. V sliki, opremljeni z originalnim gradivom, in v umetniškem sodelovanju snemalca Mihe Dolinška in cutterja Danijela Bogataja je ob režiji Marjana Stickra uspela prepričljiva človeška izpoved, ki kliče k solidarnosti.

Ponižani in razžaljeni: v nedeljo, FS2, 12. in 19. aprila ob 13. uri

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Danijel Užnik si je na Štajerskem priboril dragocene ÖSV-točke.

Silvana Oraže: po hudem padcu k sreči le rahel pretres možganov!

Mladi Šentjanščani
z odličnimi uspehi

Smučarji in smučarke športnega društva Šentjanž so v bližini Kapfenberga na Štajerskem tekmovali na veleslalomu, katerega so se udeležili klubi iz vse Avstrije. Tekmovanje je bila priložnost za osvojitve novih točk na razpredelnici Avstrijske smučarske zveze.

To možnost je izkoristil mladi Danijel Užnik, ki je v svoji skupini s petimi stotinkami prednosti zmagal, za ÖSV-točke pa je štel zaostanek za najhitrejšim dneva – tekmovali so v vseh skupinah od šolarjev do splošnega razreda – ki je bil z 2,9 sekunde zelo majhen in mu je zato prinesel veliko točk.

Lep uspeh je dosegla tudi Birgit Filipič, ki je pri šolarjah II zmagala, Silvana Oraže pa je pri mladinkah I zasedla odlično drugo mesto.

Silvana Oraže in Birgit Filipič pri dekletih ter Danijel Užnik pri šolarjih so z uspešnimi nastopi nadaljevali petekli vikend v Hinterstoderu (slalom) ter v Gröbmingu (veleslalom).

V slalomu je Silvana osvojila odlično 2. mesto, samo 0,04 sekunde za najboljšo žensko tekmovalko dneva, Birgit pa je v svoji skupini dosegla 3. mesto, v splošni razvrstitvi pa dobro 6. mesto. Na tekmi v veleslalomu pa je Silvana v sredini proge tako nesrečno padla, da so jo morali s helikopterjem odpeljati v bolnišnico. K sreči so zdravniki ugotovili le rahel pretres možganov, tako da bo smučarka ŠD Šentjanž kmalu spet tekmovala.

Birgit Filipič pa je v veleslalomu pri šolarjah zasedla tretje mesto.

V odlični formi pa je tudi Danijel Užnik. V slalomski tekmi je z dvema odličnima vožnjama osvojil 2. mesto v svoji skupini ter senzacionalno tretje mesto v splošni uvrstitvi, v veleslalomu pa je dosegel svojo doslej najboljšo uvrstitev, samo 1,8 sekunde za najhitrejšim tekmovalcem dneva v splošni skupini!

4:4 – Le še majhne
možnosti za SŠZ

Predodločilna tekma za naslov prvaka v spodnji ligi-zahod med šahisti Slovenske športne zveze/Carimpex I in vodečim Šmohorjem se je končala neodločeno 4:4, s tem rezultatom pa so se možnosti za slovenske šahiste žal bistveno zmanjšale.

Tekma proti šahistom z Zilje, ki so lansko leto igrali še v koroški ligi, je bila na visoki ravni, toda tudi živci igralcev obeh ekip so imeli odločilno vlogo. Dr. Joži Amrusch je z jeklenimi živci dobil že izgubljeno, ravnatelj Ivko Ferk pa napravil že dobljeno partijo. Slabih živcev pa ni imel Gorazd Živkovič, ki je prav v skrajni časovni stiski potegnil zmagovite poteze. Na soliden način sta zmagala Silvij Kovač in Arnold Hattemberger, svoj talent pa je kljub porazu potrdil mladinec

Boris Gallob.

SŠZ/Carimpex I za Šmohorjem še naprej zaostaja štiri točke, odločilna za dokončen razplet prvenstva pa bosta zadnja dva kola. Šmohor igra še proti drugouvrščenemu Bodensdorfu in Obervel-lachu, Bodensdorf proti Šmohorju in SŠZ, slovenski šahisti pa imajo pred derbijem z Bodensdorffom v predzadnjem kolu še možnost za visoko zmago nad Weitensfeldom.

Za napetost do zadnjega kola je torej poskrbljeno.

Posamezni rezultati:
Kovač – Emberger 1:0, Hattemberger – Zimmermann 1:0, Živkovič – Eckhoff 1:0, A. Gallob – Möderndorfer 0:1, Ferk – Wildpanner 0:1, Dr. Amrusch – Glawischnig 1:0, F. Rulitz – Salcher 0:1, B. Gallob – Stadik 0:1.

Silvij Kovač (desno) in Gorazd Živkovič sta bistveno prispevala k uspešnim nastopom SŠZ/Carimpex v spodnji ligi-zahod.

Slika: Franci Rulitz

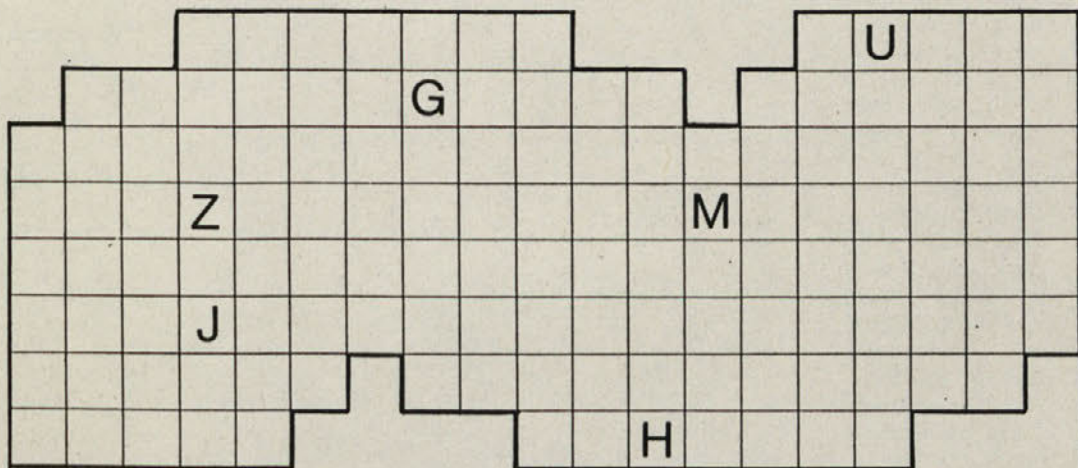
Obvestilo
planincem

Slovensko planinsko društvo Celovec sporoča, da ima gospodar koč na Bleščeči Tomaž Mikl v Svatnah pri Področji sprejeto telefonsko številko, ki se glasi 04253-8181.

ŠAH

Rešitev naloge št. 96

Beli se je že skoraj sprijaznil z večnim šahom, ko se mu je porodila sijajna ideja – žrtvovati eno damo in zmagati. Poglejmo si to problemsko zmago : **86.Dh3!!** Na 86.Kg5 sledi 86...Df4+ 87.Kh5 Dh2+ ali pa 86.Kg4 Df4+ 87.Kh3 Df3+ z remijem. **86...Dh3 87.Kg5 Dg3+ 88.Kf6 Df3+ 89.Ke7 Db3: 90.Dh5+ Kg7 91.Dg4+ in črni se je vdal!**

TEŽJA KOMBINACIJSKA KRIŽANKA

Besede, ki so spodaj urejene po dolžini besed, s pravilnim kombiniranjem razvrstite v lik. V pomoč pri reševanju je nekaj redkih črk že vpisanih v lik (najprej na spisku poiščite besede s temi črkami). Črni polji, ki ločujejo besede med seboj, je 15, razvrščena so nesimetrično in jih morate razporediti sami.

2 črki: BI DVE P KA KE LI OU

3 črke: ABA EMA JON KRIUNA

4 črke: ANKA CASH IASI

KLAS NINO ORAL SINJ SITO URAN UREZ

5 črk: AROSA MISAL ODTOK RTINA SIRTA

SUSAK TEDEN

6 črk: ALASKA APSIDA ASESOR KORTES SIRILO VRATAR

7 črk: AGENTKA CHIANTI LUTKICA MOTNOST PAHLAVI SCHMIDT SVOJINA

8 črk: ACHENSEE

10 črk: ALECSANDRI DETRAKCIJA SCRIPTGIRL

11 črk: SHIZOIDNOST

Jože Petelin

